रत्ननगर सहकारी संस्था दर्ता निर्देशिका-२०७५

रत्ननगर सहकारी संस्था दर्ता निर्देशिका-२०७५

१. परिचय

नेपालको संविधानमा संघ,प्रदेश र स्थानीय तहको एकल अधिकार सूची (क्रमश: अनुसुची ५, ६ र ८) का साथै साझा अधिकार सूची (अनुसुची ७ र ९) समेतमा सहकारी नियमन, सहकारी संस्था वा सहकारी विषय पर्दछ । नेपाल सरकार(मन्त्रिपरिषद्) बाट मिति २०७३।१०।१८ मा स्वीकृत नेपालको संविधानको अनुसूची ५, ६, ७, ८ र ९ मा उल्लिखित संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका अधिकारहरुको कार्य विस्तृतीकरणमा अन्य कुराका अतिरिक्त स्थानिय सहकारी संस्था दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन स्थानीय तहको अधिकारभित्र पर्ने गरी प्रष्ट पारिएको छ । तदनुसार रत्ननगर नगरपालिकाबाट सहकारी दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन लगायतका संस्थापकीय कार्यहरुको सम्पादनमा सहयोग पुऱ्याउन रत्ननगर नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ को दफा १०१(१) बमोजिम नगर कार्यपालिकाले यो निर्देशिका बनाएको छ ।

२. **क्षेत्राधिकार :**

दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन समेतका सहकारी नियामक कार्यहरुमा रत्ननगर नगरपालिकाको क्षेत्राधिकारको सीमाङ्कन रत्ननगर नगरपालिकासम्म कार्यक्षेत्र भएका संस्थाहरु पर्दछन् ।

__रत्ननगर नगरपालिकाको नियमनमा देहायका सहकारी संस्थाहरु पर्दछन:__

क. रत्ननगर नगरपालिकाबाट दर्ता हुने सबै प्रारम्भिक संस्थाहरु,

ख. यसअघि दर्ता भएका रत्ननगर नगरपालिकासम्म कार्यक्षेत्र कायम रहेका जुनसुकै प्रारम्भिक संस्थाहरु

ग. यसअघि रत्ननगर नगरपालिका भन्दा बढि कार्यक्षेत्र कायम गरी दर्ता भएका तर विभाजन, स्थानीयकरण वा पुनर्गठनको प्रक्रियाबाट अब रत्ननगर नगरपालिकासम्म कार्यक्षेत्र कायम हुने जुनसुकै प्रारम्भिक संस्थाहरु ।

स्थानीय प्रारम्भिक सहकारी संस्थाहरु नै स्थानीय तहको नियमन क्षेत्राधिकारमा पर्दछन् भन्नुको अर्थ रत्ननगर नगरपालिकाका भन्दा बढी कार्यक्षेत्र रहेका प्रारम्भिक संस्थाहरु वा माध्यमिक वा उपल्लो तहका संघहरुसँग रत्ननगर नगरपालिकाको सरोकार हुँदैन भन्ने भने होइन । रत्ननगर नगरपालिका भन्दा बढी कार्यक्षेत्र भएका प्रारम्भिक सहकारी संस्थाहरुले रत्ननगर नगरपालिकामा कार्यालय राखेर वा सदस्य सेवा केन्द्र खोलेर सेवा संचालन गरेका संस्थाहरुको कामकाज सहकारी विधिसम्मत हुँदा स्थानीय सदस्यहरु लभान्वित हुने र नहुँदा जोखममा पर्ने हुन्छ । स्थानीय रुपमा कार्यरत जुनसुकै सहकारी संघ संस्थाका गतिविधिहरुमा रत्ननगर नगरपालिकाको सरोकार सधै रहन्छ ।

३. कानुन

सहकारी संस्थाको दर्ता लगायतका नियमन कार्यका लागि रत्ननगर नगरपालिकाले सहकारी ऐन,२०७५ जारी गरेको छ ।

४. दर्ता गर्ने अधिकारी :

रत्ननगर नगरपालिकामा सहकारी संस्थाको दर्तालगायतका नियमन र प्रवर्द्धन एवं प्रशिक्षणका कार्यहरु समेत गर्ने गरि रत्ननगर नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई दर्ता गर्ने अधिकारी तोकिएको छ ।

५. **सहकारीपन :**

सहकारी संस्था दर्ता गर्ने बेला दर्ता गर्ने अधिकारीको जिम्मेवारी भनेको सहकारीपनको सुनिश्चितता हो । सहकारीपनको अभावमा -

नारायण बन
नगर प्रमुख

क) आर्थिक क्रियाकलापलाई लोकतान्त्रिक ढङ्गले सङ्गठित गर्ने सहकारी विधि स्थापित हुन पर्दछ।
ख) सहकारी संस्था टाठावाठाहरुको स्वार्थ पुरा गर्ने माध्यम बन्दछ।

६. सङ्गठन

सङ्गठन भन्दा पृथक सदस्यहरु सम्मिलित भएर संस्था बन्ने क्रमलाई भनिएको छ। व्यक्ति, बसोबास र नागरिकता हुँदैमा सहकारी संस्था बन्दैन। सहकारीताका लागि स्वावलम्वन र पारस्परिकता चाहिन्छ। सहकारी सदस्यमाभ स्वालम्वनको पारस्परिक अभ्यास कत्तिको प्रभावकारी हन्छ भन्ने निर्धारक संस्थाको गठन गर्न सक्ने हुन्छन्। ती हुन्-

क. प्राथमिक उत्पादक,
ख. वास्तविक श्रमिक र
ग. सर्वसाधारण उपभोक्ता।

७. साझा बन्धन

सहकारिता उन्नयनको पारस्परिक प्रयास हो। सक्दा दिने पर्दा लिने आपसलाई पारस्परिकता भनिन्छ। पारस्परिकताका लागि सदस्यहरुमा साझा बन्धन चाहिन्छ। सदस्यहरुले आफूमाभ भेटाइरहने र त्यसका कारण एक-अर्कामा आफन्ती भाव रहिरहने कुरो नै साझा बन्धन हो। छिमेकमा बस्ने अनेक मानिसहरु छिमेकी नाताले एक हुन्छन्।त्यस अर्थमा छिमेक साझा बन्धन बन्दछ। सहकारी संस्थाहरु प्रायसः छिमेककै साझा बन्धन खडाहुने गर्दछन्। त्यसैले सहकारी संस्था भन्नेबित्तिकै समुदायमा आधारीत सङ्गठन सम्भिन्छ। छिमेकीको नाता जस्तै सदस्यहरुलाई गाँस्ने शूत्र हुन्।-

क) पेशाको नाता (जस्तै - खेतीपाती वा चियाको खेती, कालीगडी, रिक्सा चालन) र
ख) अर्को संङ्गठनको नाता - (जस्तै: साहित्यक समाज वा गजलकारको समाज मजदुरहरुको सङ्गठन, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संघ आदि)।

साझा बन्धन अरु रुपमा पनि भेटिन सक्त छ। औद्योगिक ग्रामझै कार्यस्थलीय नाता राम्रो उदाहरण हो। मुख्यतया भने छिमेक पेशा र अर्को सङ्गठनको नाता हुन्। साझा बन्धन सहकारी सङ्गठनको आधार हुन्छ। त्यसो भन्नुको अर्थ साझा बन्धन हुना साथै सहकारी संस्थापान गर्न सकिन्छ भन्ने लगाउनु हुँदैन। उदाहरणका लागि व्यवसायी संघका सदस्यहरुमा सङ्गठनको नाताले साझा सहकारी सदस्यहरुलाई आफ्त बनाई राख्ने काम कुरा नै साझा बन्धन हो। त्यसतै कुनै राजनितीक दलमा साझा बन्धन भेटियो भनेर दल-विशेषका सदस्यहरुको सहकारी सस्था खोल्न सकिदैन।साझा बन्धन माथि ६ मा बताईए झै प्रथमिक उत्पादक वास्तविक श्रमिक र आम उपभोक्ताको पूर्व - शर्त पुरा भएपछिको अर्को आवश्यकीय शर्त हुन्छै।

८) सरोकार

सहकारी संस्थामा सदस्यको सरोकार लगानीमा प्रतिफल प्राप्ति नभएर उत्पादनमुलक उपभोगजन्य वा स्वरोजगारीमूलक सेवा प्राप्ति हो। संस्थामा सरोकार जति भयो त्यतिनै सदस्य सहभागिता हुने नै भयो। संस्थाका गतिविधीहरुमा सदस्यहरु नम मात्रको सरोकार हुदाँ सतही रुपमा सहभागी हुन्छन् भने वास्तविक सरोकार हुँदा सघन रुपमा

९) विषय

सहकारी संस्था गठन अनि दर्ता गर्दा किसिमको पनि विचार गर्नुपर्ने हुन्छ। सहकारी संस्थाको मूल वर्गीकरण तथा उत्पादक, श्रमिक र उपभोक्ता नै हो। ती नोट आयाम प्रत्येक विषयहरु अर्न्तगत छुट्याउन सकिन्छ। (जस्तैः उत्पादक संस्थाहरुमा दुग्ध कृषक माछापालक कृषकका व्यवसाय - विशेषमा केन्द्रित प्रकारहरु हुन सक्छन्। उपभोक्ता संस्थाहरुमा पनि विजुली बचत-ऋण सेवा, स्वास्थ्य सेवालगायतका किसीम छुटिन्छन्। त्यसै गरी औद्योगिक उत्पादन हस्तकला, श्रम करार, - श्रमिक सहकारीता पनि विभिन्न विषयमा विकसित हुन सक्दछ।

नारायण चन्द
नगर प्रमुख

उत्पादक, श्रमिक वा उपभोक्ता एकै थरी सदस्य हुने संस्थालाई विषयगत भनिन्छ । उदाहरणका लागि सदस्यहरु सबै चियाखेती गर्ने भए संस्था चियाको विषयगत हुन्छ र सेवाहरु चियामा केन्द्रित हुन्छन । विषयगत सहकारी संस्थाहरु वस्तु विशेषका वा कार्य विशेषका हुन सक्दछन । कृषि सहकारी संस्था कार्य विशेषको हो भने कफी सहकारी संस्था वस्तु विशेषको हो ।

के सदस्यहरु तीनै थरी हुन सक्दैनन् सक्दछन् । समुदायमा- खास गरी ग्रामीण समुदायमा- खेतीपाती गर्ने श्रम गर्ने र उपभोग गर्ने र तीनैथरी परिवारहरु संगै बस्दछन् । समुदायका सबै जना सबैका यावत् आवश्यकताहरु पुरा गर्ने र साझा आकाङक्षाहरु हासिल गर्ने गरी सहकारी ढांचामा सङ्गठित हुंदा अझ राम्रो भयो । वास्तवमा सहकारी विचारको प्रारम्भ नै समुदाय बनाउने चिन्तनबाट भएको थियो । तिनै थरी आर्थिक प्रकृति भएका समुदायका व्यक्तिहरुको सङ्गठन विषयगत नभएर बहुउद्देशीय कहलाईन्छ र सदस्यहरुको आर्थिक प्रकृती अनुसारको उत्पादन उपभोग र स्वरोजगारीका कार्यहरुमा केन्द्रित हुन्छ । यदाका बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थालाई पनि भन्ने चलन छ ।

१०) पूर्व-शिक्षा :

वैचारीक रुपमा पूर्ण तर व्यवहारमा प्रशस्त विचलन देखिएको आन्दोलन सहकारी पनि हो । सहकारितामा राजनीतिक तटस्थ हुनुपर्दछ । सहकारी संस्थाको सेयर किन्नु भनेको कम्पनिको सेयर किने जस्तो होईन र सदस्यहरुले बचत बैंक नसम्झेर सक्रियरुपमा सञ्चालकीय जिम्मा लिने गरी मात्र सहकारी संस्था गर्नु पर्दछ । अतः दर्ता गर्ने अभिकारीले दरखास्तहरुलाई कम्तीमा एक(१) दिनको पूर्व सहकारी शिक्षा प्रस्तावित संस्थाको तर्फबाट गराउनु उपयुक्त हुन्छ ।

११) विनियम :

सहकारी संस्थाको विनियम संस्थापनको विधानमात्र होईन, अपितु सदस्यहरुको आकांक्षक विज्ञप्ती पनि हो । विनियममा सङ्गटनको प्रयोजन खुल्नुपर्दछ, सेवाहरुको रुपाङ्कन हुनुपर्दछ, र सशक्तिकरणका प्रक्रियाहरु स्थापित गरिनु पर्दछ । विनियममा सहकारी दर्शन भेटिनु पर्दछ । सुशासनका मालकहरु विनियममै मिल्नु पर्दछ । विनियम सहकारी सदस्यहरुको रतनाको उपच पनि हुनुपर्दछ । सहकारी संस्थाको विनियम संस्थाहरुको आकाङ्क्षा झल्किने वडापत्र हनु पर्दछ । प्रस्तावित प्रावधानहरु सहकारी सिद्धान्त रत्ननगर नगरपालिकाको सहकारी ऐन बमोजिम हुनु पर्दछ । विनियमको विषय वस्तुको साथै जुनसुकै संस्थाको विनियममा छुट्याउन नहुने व्यवस्थाका नमुना समेत अनुसची १२ मा दिइएको छ ।

१२) कार्य विधि:

सहकारी संथापन कार्य विधिलाई गठन तथा दर्ता गरी दुई पाटामा हेर्न सकिन्छ । गठनको प्रक्रिया आवेदकहरुले पुरा गर्नु पर्ने हुन्छ भने दर्ता प्रक्रियादर्ता गर्ने अधिकारीले । त्यस्तै गठन परिकल्पना प्रयत्न, परामर्श, परिमार्जन र पूर्व-तयारीको वस्तुतः अनौपचारिक शृङ्खला हो भने दर्ता प्रारुपको अध्ययन, प्राज्ञिक प्रतिक्रिया प्रमाणहरुको छानविन प्रत्यक्ष परीक्षण र आवश्यक पत्राचारको वस्तुतः औपचारिक शृङ्खला ।

१२.१) गठन कार्यविधि

क) आपसी सरसल्लाह

वैचारिक स्तरमा संस्थाको उपादेयताको प्रारम्भिक लेखाजोखानै आपसी सरसल्लाह हो । आपसी भनेपछि जसका लागि संस्था चाहिएको हो । उनीहरु विचको भन्ने त प्रष्टै भयो, उनीहरु भन्दा परका कसैका अथवा उनीहरु मध्येकै टाठावाठा मात्रको प्रभाव विनाको भन्ने पनि वोध हुन्छ । पहिलो दिनदेखि नै स्वैच्छिक सदस्यताको भावनाबाट काम भएमा स्वामित्व सुनिश्चित हुने हो । आपसी सरसल्लाह दुई चार महिना नै चल्न सक्तत छ, जस दौरान भावी सदस्यहरुले घरघरै, साथी-साथी वा समुह-समुहमा सहकारिता के हो ? किन राम्रो हो ? आफूलाई चाहिएको हो, होईन ? भन्ने खालका आधारभूत प्रश्नहरुको उत्तर प्राप्त गर्न सक्दछन् ।साथै आवश्यकता अनुसार नगरपालिकाले स्थलगत अनुगमन सहितको पुर्व स्विकृति प्राप्त गरि अघि बढ्नुपर्ने छ ।

नारायण बन
नगर प्रमुख

ख) पूर्व -परामर्श

आपसी सरसल्लाहका क्रममा पैदा भएका अनेक जिज्ञासाहरुको समाधान विना संस्था गठन गर्नु बुद्धिमानी होइन । आपसी सरसल्लाह दौरान दर्ता गर्ने अधिकारीसंग यथाशक्य पूर्व परामर्श गरेर वास्तविक सहकारी अभ्यास एवं सम्भावनाका सम्वन्धमा प्रष्ट हुनु वान्छनीय छ ।

ग) पूर्व - सहकारी शिक्षा

दर्ता गर्ने अधिकारीसंगको परामर्शको उत्तमोत्तम निष्कर्ष माथि १० मा भनिए जस्तो पूर्व शिक्षाको व्यवस्था हुन सक्दछ ।

घ) प्रथम प्रारम्भिक भेला

प्रस्तावित संस्था गठन गर्न ईच्छुक व्यक्तिहरुको प्रारम्भिक भेला बोलाउनु पर्दछ । भेलामा संस्थाको किसिम अनुसार गठन गर्न कानुनतः चाहिने न्यूनतम सङ्ख्यामा इच्छुक सबै व्यक्तिहरु अनिवार्य रुपमा उपस्थित हुनुपर्दछ । भेलामा उपस्थित व्यक्तिहरु मध्येबाट भेलाले तोकेको व्यक्तिको संयोजकत्वमा बैठक बसी देहायको कार्यसूचीमा विचार -विमर्श गरेर निर्णय लिनु पर्दछ :

घ.१ संस्था गठन गर्ने
घ.२ संस्थाको नाम र ठेगाना राख्ने
घ.३ उद्देश्य र संस्था दर्ता गर्ने
घ.४ कार्य क्षेत्र निर्धारण गर्ने
घ.५ सेयर प्रवेश शुल्कको रकम तोक्ने
घ.६ तदर्थ संचालक समिती गठन गर्ने
घ.७ संस्थाको विनियम, कार्ययोजना, सम्भाव्यता अध्ययन, प्रतिवेदन आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिकाको मस्यौदा गर्ने
घ.८ सेयर र प्रवेश शूल्क वापत उठेको रकम जिम्मा दिने
घ.९ स्व - घोषणा गर्ने
घ.१० दर्ता गर्ने अधिकारीसंग लिने पूर्व परामर्श लिने
घ.११ पूर्व-सहकारी कक्षा चलाउने
घ.१२ विविध :

पहिलो प्रारम्भिक भेलाका निर्णयहरुको नमूना अनुसची–२ बाट लिन सकिन्छ ।

ङ) दोस्रो प्रारम्भिक भेला

अघिल्लो प्रारम्भिक भेलाले सुम्पेको जिम्मेवारी अनुसार विभिन्न समितीहरुले कार्य सम्पन्न गरेपछि त्यस विचमा ईच्छुक अन्य व्यक्तिहरु समेतलाई दोस्रो प्रारम्भिक भेलामा डाकी संस्थाको किसिम अनुसार गठन गर्न कानुनतः चाहिने न्यूनतम संख्या पुगेको उपस्थितीमा दहायको कार्य सुचीमा छलफल चलाएर निर्णय गर्नुपर्दछ :

ङ.१. मस्यौदा विनियम पारित गर्ने
ङ.२ कार्ययोजना एवं सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको प्रारुप स्वीकृत गर्ने
ङ.३ संस्था दर्ता गर्न अधिकार प्रत्ययोजन गर्ने
ङ.४ संस्था दर्ता पश्चात सेयर र सदस्य प्रवेश शूल्क वापत उठेको र रकम वैङ्कमा खाता खोली जम्मा गर्ने तथा खाता संचालन गर्ने
ङ.५ स्वघोषणा पत्रमा सहीछाप गर्ने
ङ.६ आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली एवं बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिकाको पारित गर्ने र
ङ.७ विविध ।

दोस्रो भेला लेख्दा अनुसुची ३ को नमूना हेर्न सकिन्छ ।

नारायण बन
नगर प्रमुख

च) संस्था दर्ताको दरखास्त

माथि उल्लेख भए अनुसारको प्रक्रिया पुरा गरिसके पछि अनुसची–१ को ढाँचामा तदर्थ सञ्चालक समितीका अध्यक्षको तर्फबाट रु १०/-को टिकट टाँसी प्रस्तावित संस्थाको दुई(२) प्रति सक्कलै विनियम लगायत देहाएका कागजातहरु संलग्न राखेर दर्ता गर्ने अभिकारी समक्ष दरखास्त दिनु पर्दछ ।

अनुसूची–२ बमोजिम पहिलो प्रारम्भिक भेला निर्णयहरुको प्रतिलिपी ,

अनुसूची–३ बमोजिम दोस्रो प्रारम्भिक भेला निर्णयहरुको प्रतिलिपी,

३ अनुसूची–४ बमोजिम व्यवसायिक कार्ययोजना दुई प्रति सक्कलै

४ अनुसूची–५ बमोजिम अधिकार प्रत्यायोजन

५ अनुसूची–६ बमोजिम स्व -घोषणा पत्र

६ अनुसूची–७ बमोजिम शेयर पूँजी र प्रवेश शुल्क बुझेको भर्पाई तथा उक्त रकम बैङ्क जम्मा गरेको भौचर

७ अनुसूची–८ बमोजिम आवेदकहरुको विवरण

८ अनुसूची–९ बमोजिम तदर्थ सञ्चालक समितीका पदाधिकारीहरुको फोटो सहितको विवरण

९ अनुसूची–१० बमोजिम सेयर सदस्य दर्ता किताब

१० अनुसूची–११ बमोजिम सेयर सदस्यहरुको फोटो सहितको विवरण

११ अनुसूची–१३ बमोजिम आवेदकहरुको तर्फबाट गरिएको सहकारी संस्था गठन आवश्यकता र संचालनको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन

१२ रत्ननगर नगरपालिका सहकारी ऐन, २०७५ को ५(२) बमोजिम प्रस्तावित सहकारी संस्था दर्ता गर्न आवश्यक कागजातहरु

१२.२ दर्ता कार्य विधि :

क. **प्रारम्भिक छानविन** दर्ता गर्ने अधिकारीले सहकारी संस्था दर्ताको लागि परेको दरखास्तमा प्रारम्भिक छानविन गराउनुपर्ने हुन्छ । प्रारम्भिक रुपमा आवश्यक कागज पत्रहरु पुगे, नपुगेको हरी आवेदकहरुलाई नपुग कागज पत्रहरु पुऱ्याउनु लगाउनु पर्दछ ।

ख. **विस्तृत छानविन** दरखास्त दर्ता भएपछि संस्थाका विनियमका व्यवस्थाहरुको साथै तथ्यहरुको जाँचबुझ विस्तृत छानविनका दौरान गरिन्छ । संस्थाको रचना विनियमबाट हुने हुनाले प्रत्येक बन्दोबस्त सहकारीताको सिद्धान्त, कानुन र वित्तीय अनुशासनका सर्वस्वकीय मापदण्ड बमोजिम भए, नभएको ध्यानयोग्य छ ।

ग. **स्थलगत परीक्षण** विस्तृत छानविनको क्रममा कहिले काही प्रारम्भिक छानविनकै क्रममा पनि सहकारी विधि व्यवहार अनुसार कार्य हुने हो । अथवा पेश भएका कागजपत्रहरु तथ्यपूर्ण हुन भन्ने एकीन गर्न स्थलगत परिक्षण आवश्यक हुनसक्छ ।

घ. **विशेषीकृत परामर्श** संस्थाको उद्देश्य वा कार्यहरुको कुनै कुरामा दुविधा वा अन्यथा उपयुक्तताको प्रश्न उत्पन्न भएको खण्डमा दर्ता गर्ने अधिकारीले सम्बन्धित निकायको परामर्श लिन सक्दछन् । कतिपय अवस्थामा निकायगत सहमति नै चाहिन्छ । उदाहरणका लागि सुरक्षाकर्मी श्रमिकहरुको सहकारी संस्था दर्ता गर्ने सिलसिलामा गृह मन्त्रालयको सहमति लिनु पर्दछ । त्यस्तै सहकारीता सिद्धान्त मूल्य मान्यताको रोहमा सघीय सहकारी प्रशिक्षण केन्द्र जस्तो प्राज्ञिक संस्थाको परामर्श लिन सकिन्छ ।

ङ. **दर्ता** : संस्था दर्ता गर्दा दर्ता गर्ने अधिकारीले निर्णय गरी दर्ता किताबमा चढाएर प्रमाणित गर्नुको साथै विनियम समेत प्रमाणित गरेर निर्धारित गरेर ढाँचामा दर्ताको प्रमाण-पत्र दिनुपर्ने हुन्छ । दर्ता नं देहाय बमोजिम कायम गर्नु वाञ्छनिय छ :

- क) सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यलय वा डिभिजन सहकारी कार्यलयहरुबाट अभिलेख हस्तान्तरण भई आएका साविकका संस्थाहरुको दर्ता नं यथावतै राख्ने ,
- ख) रत्ननगर नगरपालिकाबाट दर्ता हुने संस्थाको नम्बर एकदेखि सिलसिलेबार दिने,
- ग) वर्ष फेरिदा पनि दर्ता नम्बरको क्रम नटुटाउने ,

नारायण बन
नगर प्रमुख

घ) जुनसुकै किसिमको संस्था भएता पनि दर्ता नम्बर एकै नास गर्ने र
ङ) दर्ता नम्बरमा नै किसिम वर्ष वा अन्य कुराको संकेत भरसक नराख्ने ।

दर्ता प्रमाण-पत्रमा संस्थाको विषयगत वर्गीकरण माथि ९ मा भनिए बमोजिम जनाउन सकिन्छ । महिला मात्रको संस्थाको हकमा भने महिला समेत लेखी दिनु राम्रो हुन्छ । (जस्तै -महिला कफी, महिला हस्तकला वा महिला बहुउद्देश्यीय) । दर्ता प्रमाण-पत्र दुई प्रति बनाएर एक प्रति अभिलेखमा राख्नु पर्दछ । त्यसै गरी विनियम, कार्य योजना, सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन लगायतका कागजपत्रहरु पनि एक(१) प्रति दरखास्तवालाहरुलाई दिएर एक(१) प्रति कार्यलयको अभिलेखमा राख्नुपर्दछ ।

१२.३ संस्था दर्ता गर्ने आधार: सहकारी संस्था दर्ता सम्बन्धि वडा कार्यलयको सिफारीस सहित निम्न आधारमा गरिनेछ :

१२.३.१ बसोबासको आधार : बसोबासको आधारमा संस्था दर्ता गर्न संयुक्त रुपमा आवेदन गर्ने अलग अलग परिवारका प्राकृतिक व्यक्तिहरुले सहकारी ऐनले तोकेको संख्यामा निम्नअनुसारका कागजातहरु पेश गर्नु पर्ने छ :

१) नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी ।
२) हालसालै खिचिएको पासपोर्ट साइजको एक एक प्रति फोटो
३) कार्यक्षेत्र भित्र बसोबास गरेको तर प्रस्तावित संस्थाको कार्य क्षेत्र बाहिरको नागरिकता भएको आवेदकहरुको हकमा नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रमाणित प्रतिलिपीको साथ कार्य क्षेत्रभित्र बसोबास गरेको व्यहोरा प्रमाणित हुने देहायको मध्ये कुनै एक(१) प्रमाणको प्रमाणित प्रतिलिपी ।
   क) परिवार सहितको बसाईसराई गरी आएको भए सोको प्रमाण पत्र ।
   ख) वैवाहिक सम्वन्धको आधारमा बसाई सर्नु परेको भए विवाह दर्ताको प्रमाण–पत्र र नाता प्रमाणित ।
   ग) घर भएको प्रमाणित गर्न जग्गाधनि पूर्जाको प्रतिलिपी र घर नक्सा ईजाजतको प्रतिलीपी वा हालसालै विद्युत महसुल विल र तिरो तिरेको रसिद ।
   घ) विगत दुई(२) वर्षदखि सम्वन्धित कार्य क्षेत्रमा व्यवसाय गरी बसेको प्रमाणित हुने नविकरण सहितको व्यवसाय ईजाजत प्रमाण–पत्र र कर तिरेको प्रमाण–पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपीहरु ।
   ङ) कर्मचारीको हकमा स्थानिय नियुक्ति पत्र, हाल कार्यरत कार्यलय वा निकाय खुल्ने प्रमाण–पत्र ।
   च) सम्वन्धित कार्यक्षेत्रमा स्थाई बसोबास गरेको व्यहोरा प्रमाणित हुने वडा कार्यलयले गरेको बढीमा एक(१) महिना भित्रको सिफरीस
   छ) आमा, बाबु, श्रीमान्, श्रीमती र छोराछोरी बाहेक अन्यको हकमा एकाघर संगोलमा रहेको नाता समेत खुल्ने स्थानिय निकायको सिफारीस ।

४) बसोबासका आधारमा संस्था दर्ताको लागि आवेदन गर्ने सम्पुर्ण (सत प्रतिशत) आवेदकहरुको स्थायी बसोबास प्रस्तावित संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र हुनुपर्ने छ ।

१२.३.२ पेशा र पेशागत संगठनको आधार :

१) सहकारी ऐनले तोकेको संख्यामा एउटै पेशा वा वा पेशागत संगठनका व्यक्तिहरु मिली प्रारम्भिक सहकारी संस्था दर्ता गर्न सक्ने छन् । यस आधारमा संस्था दर्ता गर्नका लागि पेशा वा पेशागत संगठन खुल्ने प्रमाणहरु समेत पेश गर्नुपर्ने छ । यस्ता संस्थाको कार्यक्षेत्र सदस्यहरुको पेशा अनुसार सम्वन्धित पेशागत संगठनको आधारमा संस्था दर्ता गर्न सकिन्छ ।

१२.३.३ : संस्थागत आधार:

सहकारी निकायमा कार्यरत कर्मचारीहरु, नेपाल सरकारको पूर्ण, अर्ध वा आंशिक स्वामित्व भएका सरकारी संस्थान वा प्राधिकरणका कर्मचारीहरु, शहरमा आई बसोबास गरेका कुनै भौगोलिक क्षेत्रका समाजमा संगठित रहेका व्यक्तिहरु मात्र सदस्य हुन सक्ने आधारमा निर्दिष्ट भौगोलिक क्षेत्र वा कार्यलयको परिसरभित्र मात्र कार्यक्षेत्र रहने गरी आफ्ना सदस्यहरु माझ बचत तथा ऋणको कारोबार, सदस्यहरुको सामूहिक हित

नारायण बन
नगर प्रमुख

प्रवर्द्धनका लागि सामाजिक कामहरु र सास्कृतिक क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने उद्देश्य राखी सहकारी संस्था दर्ता गर्न सकिनेछ छ । यस आधारमा दर्ता हुने सहकारी संस्थाका आवेदक सदस्यले आवेदन गर्दा दरखास्तका साथ देहायका विवरण पेश गर्नु पर्दछ :

१) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलीपी
२) हालसालै खिचीएको पासपोर्ट साइजको फोटो १/१ प्रति
३) सम्वन्धित निकायको सदस्ता वा नियुक्तिको प्रमाण पत्रको प्रमाणित प्रतिलिपी
४) सम्वन्धित निकायको स्वीकृत ।

१२.४ संस्थाको नाम

१) संस्थाको नाममा बैङ्क, फाइनान्स, डेभलपमेण्ट तथा वित्तिय संस्था वा कम्पनी जनाउने शब्दहरु प्रयोग गर्न पाईने छैन ।
२) संस्था दर्ता गर्दा एक(१) जिल्ला भित्र एउटा नामको मात्र संस्था दर्ता गर्न सकिनेछ । जिल्ला फरक परे पनि जोडिएको नगर वा गाउँमा रहेको कुनै पुरानो संस्थासँग मिल्दो नाममा संस्था दर्ता गरिने छैन ।
३) संस्थाको प्रस्तावित नामका लागि निवेदन सहित अग्रीम स्वीकृति लिनु पर्नेछ । स्वीकृति लिएको दश(१०) दिन भित्रमा प्रस्तावित नामको संस्था दर्ताको लागि सम्वन्धित कार्यमा निवेदन पेश गरी सक्नुपर्ने छ । तोकिए बमोजिमको समय नाघे पछि सो नाम अरुले प्रयोग गर्न सक्नेछन ।
४) सरकारी निकाय बाहेक अन्य कुनै निकाय वा समुह वा व्यक्तिबाट प्रबर्द्धन गरिएको भनि उल्लेख भएको संसथा दर्ता गरिने छैन । यस्तो शब्दको प्रयोग संस्था सञ्चालनको कुनै पनि चरणमा प्रयोगमा ल्याउन पाईने छैन ।
५) तोकिएको भौगोलिक कार्य क्षेत्र भन्दा व्यापक कार्य क्षेत्र भन्दा व्यापक कार्य क्षेत्र जनाउने नाम राखि संस्था दर्ता गरिने छैन ।
६) संचालनमा रहेका अन्य संस्थाहरुको नामको अगाडि वा पछाडी उपसर्ग वा प्रत्यय वा अन्य शव्द जोडी संस्था दर्ता गरिने छैन ।
७) संस्थाको नाम देवनागरी लिपीमा हुनुपर्ने छ । प्रसथावित संस्थाकोनाम अर्थ खुल्ने गरी कम्तिमा दुई(२) अक्षरको हुनु पर्नेछ नामका लागि संप्ति अक्षरको प्रयोग गर्न सकिने छैन । संस्थाको नाममा सहकारी र लिमिटेड शब्दको प्रयोग अनिवार्य हुनेछ ।

१३. पुनर्गठन

स्थापित संस्थाको कार्यकारण, कार्यक्षेत्र र कार्य सञ्चालनको ढङ्गमा तथ्याङ्क फरक परे पुर्नगठन हुन्छ । पुर्नगठन सहकारी प्रयासको वदुवाको लागि साङ्गठनिक समायोजनको प्रक्रिया पनि हो । पुन: रचनाको प्रस्तावले दर्ता गर्ने अधिकारीका लागि नियामक मापदण्डहरु कायम गराउने मौका पनि कायम गर्दछ । सहकारी संस्थाको पुनर्गठनका देहायका पाँच(५) वटा मुख्य भेद पहिल्याउन सकिन्छ :

क) स्थानीयकरण
ख) रुपान्तरण
ग) एकीकरण
घ) विस्तारण
ङ) पुन: संरचना ।

क) स्थानीयकरण : कार्यक्षेत्रको व्यापक फैलोट भएको संस्थाको फैलोट भएको संस्थाको सदस्यता वा सेवा सञ्चालन नभएको वा नगन्य मात्रमा भएको कार्य क्षेत्र झिकेर समुदायमा आधारित एवं सदस्यहरु केन्द्रित रुपमा सहकारी गतिविधी सघन तुल्याउने प्रक्रिया नै स्थानिय करण हो । सञ्चालकहरुको तहबहमा जोखिमावस्थामा चलिरहेको संस्थालाई देहाय बमोजिम स्थानियकरण गरी सुव्यवस्थित तुल्याउने गुञ्जायस हन्छ:

१) सदस्य वा कारोवार सञ्चालन नभएका वडाहरु कार्यक्षेत्रमा नराख्ने गरी विनियमको सम्बन्धित संसोधन गरेर

नारायण वन
नगर प्रमुख

२. उल्लेखनिय मात्रमा सदस्य वा कारोवार सञ्चालन नभएका वडाहरुमा कार्य क्षेत्र सिमीत गरी नगन्य मात्रमा सदस्य वा कारोबार सञ्चालन भएका वडाहरुलाई कार्यक्षेत्रबाट झिक्ने गरी विनियमको सम्बन्धितदफा संशोधनका साथै त्यसरी कार्य क्षेत्र बाहिर पर्ने सदस्यहरुको सेयर तथा बचतको रकम फिर्ता दिने व्यवस्था मिलाएर,

ख) रुपान्तरण : रुपान्तरण वस्तुत संस्थाको विषय परिवर्तन हो । यता खास गरी ग्रामीण क्षेत्रका बचत तथा ऋणका विषयगत संस्थाहरु बहुउद्देश्यीय संस्थामा परिवर्तित हुन चाहिरहेका देखिन्छन् । त्यसको उल्टो वा अन्यथा पनि विषयान्तरका प्रस्ताव आउन सक्दछन् ।

अवस्था एक: बचत परिचालन नगर्ने सस्थाबाट नगर्ने नै संख्यामा

साधारण तया सदस्यहरुको बचत परिचालन नगर्ने संस्थाको रुपान्तरणमा नियामक सरोकार खासै हुदैन । स्वीकृत विषय भित्र पर्नु भने पर्‍यो । उदाहरणको लागि सदस्यहरुको बचत संकलन नगर्ने वडाकै कृषि संस्थामा परिवर्तित हुन चाहे विनियम संशोधनको प्रकिया पुरा गर्नु पर्दछ ।

अवस्था दुई वा बचत तथा ऋणको विषयगत संस्थाबाट बहुउद्देश्यीय संस्थामा

बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा भने वित्तिय अनुशासनका मापदण्डहरु कायम राख्नु पर्ने हुन्छ । रत्ननगर नगरपालिकाको कुनै वडामा सञ्चालित बचत तथा ऋण संस्थाले बहुउद्देश्यीय संस्थामा रुपान्तरित हुन चाहेको अवस्थामा देहायका शर्त बन्देजहरु पुरा गर्नु पर्दछ :

ख.१ बचत तथा ऋण सस्थाकै रुपमा पनि पछिल्लो वर्ष सञ्चालन घाटा वा सञ्चानलमा समस्या परेको नहुनुपर्ने ,

ख.२. संस्थाले नियमित बचत (अर्थात् महिनावारी प्रति सदस्य रु. १।-देखि १,०००।- सम्म) मात्र संकलन गरेको हुनुपर्ने ।

ख.३. नियमित बचत बाहेक दैनिक वा चाहेको बेला अनिर्धारित रकम संकलन गरेको वा आवधिक बचत स्वीकार गरेको त्यस्तो बचतको रकम सदस्यहरुलाई फिर्ता दिएर दायित्व फरफारक गरी सकेको हुनुपर्ने ।

ख.४. बहुउद्देश्यीय संस्थाको रुपमा विनियम स्वीकृती भएको तीन(३) वर्ष भित्र संस्थाको बचत दायित्वको रकमर सदस्यतर्फी वार्षिक खरिद वा बिक्री कारोबारको रकम समेत गरी हुने जम्मा कारोवारमा बचत दायित्वको अनुपात तल तीस(३०) प्रतिशत भन्दा तल झार्नु पर्ने ।

ख.५. खण्ड ख-४ बमोजिम हुने गरी बचत परिचालन सेवा सीमाङ्कनका साथसाथै व्यावसायिक सेवा विस्तारको कार्ययोजना एवं सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन समेत पेश गर्नुपर्ने ।

ख.६. बचत तथा ऋण सेवाका उपभोत्ताका साथै वडाकै दैनिक आवश्यकता बस्तु उपभोत्ता, प्राथमिक उत्पादक र वास्तविक श्रमिकहरु समेतलाई सदस्ता खुला गर्नु पर्ने तर महिला मात्रको संस्था भए ति वर्गका पनि महिला मात्रमा सदस्ता राख्न सकिने,

ख.७. माथि खण्ड -४ मा उल्लिखत शर्त विनियम संशोधन भएको तीन(३) वर्ष भित्र तथा अन्य सबै शर्तहरु पूर्व स्वीकृती भएको एक(१) वर्ष भित्र पुरा गर्ने गरी बचत तथा ऋणको विषयगत संस्थाबाट बहुउद्देश्यीय संस्थाको रुपमा पूर्नगठनका लागि साधारण सभाको बहुमतको निर्णय सहित स्वीकृती लिन दर्ता गर्ने अधिकारी छेउ निवेदन दिनुपर्ने ।

खण्ड ख. ८ बमोजिम निवेदन प्राप्त भए पछि दर्ता गर्ने अधिकारीले वास्तविकताको जाँच गरेर पुर्नगठनका लागि स्वीकृति दिनुका साथै विनियम संशोधन प्रस्ताव भई आएको खण्डमा संशोधित विनियम स्वीकृत गर्ने व्यवस्था मिलाउन सकिन्छ ।

अवस्था तीन: बहुउद्देश्यीय संस्थाबाट तथा ऋणको विषयगत संस्थामा

बहुउद्देश्ययीय संस्थालाई बचत तथा ऋणको विषयगत संस्थामा पुर्नगठन गर्ने हो भने देहाएका शर्त संस्था बन्देजहरु पुरा गर्नुपर्ने हन्छ :

नारायण वन
नगर प्रमुख

ख.१. बहुउद्देश्यीय संस्थाको रुपमा पनि पछिल्लो वर्ष सञ्चालन घाटा वा सञ्चालनमा समस्या परेको नहुनुपर्ने ।

ख.२. संस्थाले आफ्नो स्वामित्वमा कृषि फाराम संकलन केन्द्र बिक्री कक्ष प्रशोधन संयन्त्र कार्यशाला उपभोक्ता भन्डार आपसी सुरक्षण लगायत बचत परिचालन बाहेकका जुनसुकै व्यवस्था चलाएको भए बन्द गर्नुपर्ने ।

ख.३. खण्ड ख-२ मा उल्लेख गरिए बमोजिम बन्द भएका व्यवसाय तर्फका सम्पूर्ण दायित्व फरफारक गरी सम्पति नगदमा परिणत गरिएको हुनुपर्ने

ख.४. बचत तथा ऋण संस्थामा परिणत भएको तीन(३) वर्ष भित्र संरक्षण संरचना सम्पति लागत तरलता समेतको वित्तिय अनुशासनका स्थापित मापदण्ड पुरा गर्नुपर्ने ।

ख.५. संस्थामा बचत नगर्ने उत्पादक, श्रमिक वा बचत, ऋण सेवा बाहेकका उपभोक्ताहरुको सदस्यता कायम राख्न नहुने ।

ख.६. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानुन अर्न्तगत नियामक निकायबाट जारी भएको निर्देशनका थप व्यवस्थाहरु पूर्णतया पालना गर्नुपर्ने ।

ख.७. प्राथमिक पूंजी कोष र जम्मा बचत दायित्वको अनुपात १:१५ सम्म हुन सक्ने, र

ख.८. माथि खण्ड ख- ४मा उल्लिेखित शर्त विनियम संशोधन भएको तीन(३) वर्ष भित्र र अन्य सबै शर्तहरु पूर्व स्वीकृत पाएको एक(१) वर्ष भित्र पुरा गर्ने गरी माथि अवस्थाका दुईका हकमा भनिए बमोजिम स्वीकृतीका लागि निवेदन दिनुपर्ने ।

अवस्था चार: नियमीत बचत परचािलन गर्ने उत्पादक संस्थाबाट नियमीत नै बतच परिचालन गर्ने उपभोक्ता संस्थामा

मासिक नियमीत रुपमा सीमित मात्रामा बचत परीचालन गरिरहेका वा दैनिक रुपमा अनिर्धारित खालको बचत परिचालन गरि वार्षिक वासलतको कारोबार दुई(२) करोड भन्दा बढी रहेको उत्पादक संस्थालाई नियमीत बचत नै परिचालन गरी उपभोक्ता संस्थामा परिणत गर्दा विनियममा जो चाहिने थपघट समेत गरेर नियमित संशोधनको प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्दछ ।

अवस्था पाँच: नियमीत वा अन्य प्रकारले बचत परिचालन गर्ने उत्पादक, श्रमिक वा बहुउद्देश्यीय संस्थाबाट बचत तथा ऋण बाहेकको अन्य उपभोक्ता संस्थामा

बचत तथा ऋण बाहेकको कुनै पनि प्रकारको उपभोक्ता संस्थाले बचत परिचालन गर्न नसक्ने भएकाले रुपान्तरणको प्रक्रिया प्रारम्भ गर्नु पूर्व नै बचत तर्फको सम्पूर्ण दायित्व फछ्र्यौट गरिसकेको हनुपर्दछ ।

व्यवहारमा प्रायश: माथि उल्लिखित पाँच वटै परेका हुन्छन । फरक अवस्थामा पर्दा पनि खासगरी बचत परिचालन गरिरहेको वा गर्ने हो हाईन र मासिक रुपमा सिमीत मात्रमा बचत परिचालन गरिरहेको वा गर्ने हो वा दैनिक रुपमा अनिधारीत खालको बचत परिचालन गरिरहेको वा गर्ने हो ? भन्ने विचार गरेर पाँच मध्ये जुन अवस्था मिल्दोजुल्दो हुन्छ त्यसै बमोजिम गर्न सकिन्छ ।

ग. एकीकरण

सहकारी संस्थाहरुको एकाकारको प्रक्रिया नै एकिकरण हो । अनावश्यक सङ्ख्या, दोहोरो सदस्यता फजुल सञ्जाल खर्च सहकारी आन्दोलनको विस्तारका क्रममा यता देखा परेका असङ्गति मध्ये पर्दछन् । मिल्दाजुल्दा संस्थाहरुलाई मिलाएर साङ्गठनिक एवं व्यावसायिक सक्षमता हासिल गर्ने गुन्जायस यत्रतत्र देखिन्छ । एकीकृत सहकारी प्रयासबाटै आन्दोलनको स्वच्छ विकासमा पनि सघाउ पुग्ने भएकोले रत्ननगर नगरपालिकामा संस्थाहरुको एकीकरण प्रक्रियालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

घ.विस्तारण

नारायण बन
नगर प्रमुख

दर्ता हुँदा कायम गरिएको भौगोलिक कार्यक्षेत्र बढाउने प्रक्रिया विस्तारण हो । अनगिन्ती सहकारी संस्थाहरुका तर्फबाट साविकको कार्य क्षेत्र फैलाउने प्रस्ताव आउने गर्दछ । विस्तारण रत्ननगर नगरपालिका ऐन , २०७५ अनुसार गरिनेछ ।

१४.प्रवर्द्धन

सहकारी नियम-

१) वैधानिक भन्दा पनि सैद्धान्तिक,
२) प्रशासकीय भन्दा पनि शैक्षिक ,
३) निर्वन्धनात्मक -

त्यस अर्थमा नियमको अर्को पाटो प्रवर्द्धन हो । जस अन्तर्गत

१) सहकारी विचारको सञ्चार,
२) सहकारी सङ्गठनमा सहजिकरण
३) सहकारी सङ्गठनकोपुनःसंरचना,
४) सहकारी व्यवसायमा सहयोग र
५) सहकारीपनको पुनर्स्थापनामा लागिमेली पर्दछन ।

प्रकारान्तरले सहकारी प्रवर्द्धनको अर्को पाटो नियम र अरू अर्को पाटोप्रशिक्षण हो पनि भन्न सकिन्छ । त्यही कुरो सहकारी प्रवर्द्धन वा प्रशिक्षणका हकमा पनि लागू हुन्छ । नियमन सुगमताका दृष्टिकोणबाट पनि प्रवर्द्धन त्यतिकै वाञ्छनिय छ । किन भने प्रवर्द्धन कार्यबाट नै -

१) समस्याको अनुभूती मिल्दछ ।
२) प्राप्तमा साझ स्वामित्व कायम हुन्छ ।
३) कार्यमूलक सञ्जालीकरण-भईरहन्छ ।
४) प्रयासहरु परिपूरक बन्दछन् ।
५) पुनः रचनाको अवसर पाईन्छ । र
६) स्वनियमको संस्थागतीकरण गरोन सकिन्छ ।

नियमन

स्थानिय सहकारी विकास कार्यक्रममा स्थानिय आवश्यकता अनुसारका विभिन्न गतिविधी पर्न सक्दछन । जस्तै -

१) स्थानिय सहकारी विकास निती तर्जुमा,
२) सहकारी विचारको सञ्चार ,
३) वेरोजगार श्रमिक, भूमिहिन कृषक, विपन्न महिला गरिबी, परिचय-पत्र प्राप्तङ्गता भएका व्यक्ति लगायतका खास लक्षित समूहका सदस्यहरुलाई सङ्गठित गरेर सहकारी संस्था स्थापनाका साथै स्थापनाका सथै सञ्चालनमा प्रत्यक्ष सहजीकरण एवं बीउ पूजी ,
४) सहकारी सदस्य शिक्षा नेतृत्व तथा व्यवस्थापन विकासका प्रशिक्षण
५) सहकारी संस्थाहरुको पुनः संरचनामा परामर्श सहयोग
६) पुराना साझा सहकारी संस्थाहरुको पुनःसञ्चालनमा समन्वय परामर्श वित्तिय टेवा,
७) सहकारी खेती, स्वरोजगारी, उपज सङ्कलन, प्रशोधन एवं वजारीकरण आयोजनाहरुलाई स्थिर पूँजी अनुदान ।

१५. अभिलेख

अभिलेख सहकारी नियमनको अभिन्न पक्ष हो । दर्ता गर्ने अधिकारीले अन्युराका अतिरिक्त देहायका कागजतहरु सुरक्षापूर्वक राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने हुन्छ :

क. सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कायलर्य वा डिभिजन सहकारी कार्यलयहरुबाट हस्तान्तरण भई प्राप्त कागजातहरु,

नारायण बन
नगर प्रमुख

ख. सहकारी संस्था दर्ता किताब ,
ग. प्रत्येक संसको दर्ता निर्णयल फाईल
घ. सहकारी संस्था दर्ता पत्रको कार्यलय प्रतिको ढड्डा
ङ. प्रत्यक संस्थाको सञ्चालसँग सम्बन्धित कागजपत्रहरु रहने छुट्टाछुटै इन्डेक्स फाईल
च. दर्ता गर्ने अधिकारीहरुबाट भएका परिपत्रहरुको फाईल,
छ. विषयगत निर्णय फाईलहरु
ज. सघन अनुगमन प्रतिवेदन फाईलहरु
झ. अनुदान प्रदान गरिएका सहकारी आयोजनाहरुको छुट्टाछुट्टै फाईलहरु
ञ. खास लक्षित बर्गका प्रवर्धित सहकारी संस्थाहरुको छुट्टाछुट्टै सहजीकरण फाईलहरु
ट. उजुरी दर्ता किताब र कारवाही फईलहरु
ठ. अनुसन्धानका सिलसिलामा अधिकार प्राप्त निकायबाट माग भई आएका तथा पठाइएका विवरणहरुको लगत र फाईल
ड. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण कानुन अन्तर्गत जारी नियामक व्यवस्था र पालना अनुगमन एवं कारवाही फाईलहरु
ढ. सूचनाको हक तथा अग्रतापूर्ण खुलासाको लगत तथा फाईल र
ण. बैठकका कारवाही किताबहरु ।

देशका कुलत वित्तीय कारोवारमा वीस(२०) प्रतिशतको हाराहारीमा योगदान गर्ने सहकारी संस्थाहरुको नियमन बेला-बेलामा कातगमा प्राप्त प्रतिवेदन वा स्थलगतरुपमा गरिने निरीक्षणबाट मात्र प्रभावकारी हुने कुरै आएन । नियामक तहबाट जुनसुकै बेला जुनसुकै बेला जुनसुकै संस्थाको तत्क्षण गैह्रस्थलगत रुपमा कारोवार हेरी कुनै किसिमको वित्तिय असन्तुलन देखिना साथै आवश्यक निर्देशन समर्थ तुल्याउन सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयबाट ईन्टरनेटमा आधारित सूचना प्रणाली विकास गरी यसै वर्ष कार्यन्वयनमा ल्याईएको । सहकारी तथा गरिबी निवारण व्यवस्थापन सूचना प्रणाली नाम दिईएको सो प्रणलीबाट नियमन, प्रतिवेदन, प्रक्षेपण समेतका लागि सबै उपयोगी स्चना संस्थाका खाता बहाली लगायतका अभिलेखका आधारमा उपलब्ध हुन्छन । अतः **रत्ननगर नगरपालिकाबाट** सहकारी प्रशिक्षण तथा डिभिजन कार्यलय वा डिभिजन सहकारी कार्यलयले हस्तान्तरण गरेको विद्युतिय प्रति अभिलेखमा लिई अद्यावधिकरण एवं उपयोगको परिपाटी बसाल्नु अति वाञ्छनीय छ । सथै सूचना प्रणालीको सञ्चालनको लागि आवश्यक उपकरण, प्रविधिक जनशक्ति एवं प्रशिक्षण समेत जो -चाहिने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने हुन्छ ।

१६ विविध :

यस कार्यविधि प्रचलित ऐन, नेपाल सरकारको संघिय कानुन तथा प्रादेशिक कानुनको विधि, नियमावली तथा कार्यविधि संग बाझिएमा बाझिएको हदसम्म अमान्य हुनेछ र कार्यविधिलाई समायानुकुल संसाधोन गरिनेछ ।

अनूसुचीहरु

१. दर्ता दरखास्तको नमूना
२. पहिलो प्रारम्भिक भेलाः निर्णयहरुको नमूना
३. दोस्रोप्रारम्भिक भेलाः निर्णयहरुको नमूना
४. व्यवसायिक कार्ययोजनाको नमूना
५. अधिकार प्रत्यायोजनको नमूना
६. स्वघोषणा-पत्रको नमूना
७. भर्पाईको नमूना

नारायण वन
नगर प्रमुख

८. आवेदकहरुको विवरण नमूना
९. तदर्थ सञ्चालक समितीका पदाधिकारीहरुको फोटो सहितको नमूना
१०. शेयर सदस्य दर्ता किताब नमूना
११. शेयर सदस्यहरुको फोटो सहितको विरण नमूना
१२. सहकारी संस्थाको विनियमको नमूना
१३. सहकारी संस्था सञ्चालनको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन
१४. संस्था दर्ता किताबको नमूना

नारायण पन्त
नगर प्रमुख

अनुसूची -१
दर्ता दरखास्त

रु. १० को टिकट

मिति :२०......।.......।.......

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
रत्ननगर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
चितवन ।

विषय : सहकारी संस्थाको दर्ता ।

महोदय,
हामी देहायका व्यक्तिहरु देहायका कुरा खोली देहायका संस्था दर्ता गरी पाउन निवेदन गर्दछौं ।

संस्था सम्बन्धी विवरण
क) प्रस्तावित संस्थाको नाम-
ख) ठेगाना-
ग) उद्देश्य-
घ) मुख्य कार्य -
ङ) कार्यक्षेत्र-
च) दायित्व -
छ) सदस्य संख्या -
१) महिला ....जना
२) पुरुष ....जना
छ) प्राप्त सेयर पुंजीको रमक रु......

आवेदकको तर्फबाट
हस्ताक्षर :
नाम
पदः तदर्थ सञ्चालक समितीका अध्यक्ष
प्रस्तावित श्री............................
सहकारी संस्था लि., रत्ननगर नगरपालिका
वार्ड नं. :

नारायण बन
नगर प्रमुख

अनुसुची २

पहिलो प्रारम्भिक भेलाः निर्णयहरुको नमूना

मिति .... का दिन हामी तपशिलका व्यक्तिहरुले सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको आर्थिक तथा सामाजिक स्तर उठाउने अभिप्रायले श्री ....को अध्यक्षतामा पहिलो प्रारम्भिक भेलागरी तपशिल बमोजिमका विषयहरुमा गहन छलफल एवं सान्दर्भिक निर्णाय लिईयो ।

सि.नं.	नामथर	ठेगाना	दस्तखत
१			
२			
३			

प्रस्तावहरु

१. संस्था गठन गर्ने ,
२. संस्थाको नाम र ठेगाना राख्ने,
३. उद्देश्य र कार्य तय गर्ने ,
४. कार्यक्षेत्र निर्धारण गर्ने ,
५. सेयर र प्रवेश शूल्कको रकम तोक्ने
६. तदर्थ सञ्चालक समिती गठन गर्ने
७. संस्थाको विनियम, कार्ययोजना, सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन, आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा परिचालन निर्देशिकाको मस्यौदा गर्ने
८. सेयर प्रवेश शुल्क वापत उठेको रकम जम्मा गर्ने, .
९. स्वघोषण गर्ने
१०. दर्ता गर्ने अधिकारीसंग पूर्व परामर्श लिने,
११. पूर्व सहकारी कक्ष चलाउने
१२. विविध

निर्णयहरु

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ माथि छलफल गर्दा सहकारी दर्शन, सिद्धान्त, मूल्य मान्यता र विधि अनुरुप एक जुट भएर स्वालम्वन, पारस्परिकता र किफायको वृद्धि गर्दै आपनो आर्थिक-सामाजिक जीवन स्तर उठाउन विभिन्न व्यावसायिक सेवाहरु एवं सशक्तीकरण कार्यहरु सञ्चालनार्थ सहकारी ऐन नियम बमोजिम .... सहकारी संस्था दर्ता गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं २ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित सहकारी संस्थाको नाम श्री ....सहकारी संस्था लिमिटेड राख्ने निर्णय गर्दै ठेगाना.......राखी दर्ता भएपछि कार्यालय स्थापना गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ३

सदस्यहरुको व्यक्तित्व विकास व्यावसयिक विकास र सामूदायिक विकासका उद्देश्य र तदनुसारका कायहरु विनियम उल्लेख गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ४

प्रस्ताव ४ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित .....सहकारी संस्थाको कार्यक्षेत्र ....जिल्लाको ...... महानगरपालिका /उपमहानगरपालि /नगरपालिकाको वडा नं......राख्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं. ५

प्रस्ताव नं. ५ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित ...... सहकारी संस्थाको प्रति सेयर मूल्य रु........र प्रवेश शुल्क वापतको रकम रु.......राख्ने निर्णय गरियो ।

नारायण बन
नगर प्रमुख

निर्णय नं. ६
प्रस्ताव नं ६ का सम्बन्धमा आजको भेलाबाट प्रस्तावित ...... सहकारी संस्थाको तदर्थ सञ्चालक समिती देहाय बमोजिमको गठन गर्ने प्रस्ताव पारित गरियो ।

सि.नं.	पद	नामथर
१	अध्यक्ष	
२	उपाध्यक्ष	
३	सचिव	
४	कोषाध्यक्ष	
५	सदस्य	
६	सदस्य	
७	सदस्य	

निर्णय नं ७
प्रस्ताव नं. ७ माथि छलफल गर्दा यस सहकारी संस्थालाई विधिवत् दर्ता गरी सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार पार्न कार्ययोजना तर्जुमा गर्न र विनियम आर्थिक, प्रशासनिक नियमावली एवं बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बचत परिचालन निर्देशिको बनाउनको लागि तपशिल बमोजिमका व्यक्तिहरु रहने गरी मस्यौदा, अध्ययन वा तर्जुमा समितिहरु गठन गर्ने र समितिहरले मिति २०......।......।...... मा हुने दाश्रो भेलामा आ–आफ्नो मस्यौदा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

क) विनियम मस्यौदा समिति
श्री ....संयोजक
श्री ....सदस्य
श्री............................सदस्य
श्री............................सदस्य
श्री............................सदस्य-सचिव

ख) कार्ययोजना तर्जुमा समिति
श्री ....संयोजक
श्री..............................सदस्य
श्री ....सदस्य
श्री ....सदस्य
श्री...........................सदस्य-सचिव

ग) सम्भाव्यता अध्ययन समिति
श्रीं..............................संयोजक
श्री..............................सदस्य
श्री...........................सदस्य
श्री...........................सदस्य
श्री...........................सदस्य-सचिव

घ) आर्थिक प्रशासनिक नियमावली मस्यौदा समिति
श्री .... संयोजक
श्री.....................सदस्य
श्री ....सदस्य
श्री.....................सदस्य
श्री ....सदस्य-सचिव

नारायण वन
नगर प्रमुख

ङ) बचत परिचालन निर्देशिका मस्यौदा समिति

श्री ....संयोजक

श्री ....सदस्य

श्री ....सदस्य

श्री ....सदस्य

श्री ....सदस्य सचिव

निर्णय नं ८

प्रस्ताव नं ८ का सम्बन्धमा संस्था दर्ता गर्ने प्रयोजनका लागि सम्पूर्ण सदस्यहरुबाट प्राप्त सेयर वापतको रकम रुक.............र प्रवेश शुल्क वापतको रकम रु ....गरी जम्मा उठेको रकम रु ....(अक्षेरेपी रुपैयां..........) संस्था दर्ता भए पश्चात संस्थाको नामम बैङ्क खाता खोली जम्मा गर्ने गरी हालका लागि संस्थाका तदर्थ समितिका ....श्री...............को जिम्मा दिने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ९

प्रस्ताव नं ९ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित यस सहकारी संस्थाका सदस्यहरुको स्वघोषण तयार गरी मिति २०......।.......।......मा हुने दोस्रो भेलामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं १०

पस्ताव न. १० मा छलफल गर्दा तदर्थ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष र यथाशक्य मस्यौदा समितिहरुका संयोजकहरु सबै जना मस्यौदा कार्य थाल्नु अगावै दर्ता गर्ने अधिकारी संग भेटी पूर्वपरामर्श गर्ने तय गरियो ।

निर्णय नं ११

प्रस्ताव नं १ माथि भएको छलफलबाट दर्ता गर्ने अधिकारीका तर्फबाट स्रोत व्यक्तिहरु मिल्ने सम्भावना समेत हेरी दोस्रो प्रारम्भिक भला नराख्दै पूर्वसदस्य कक्षा राख्ने टुङ्गोमा पुगियो ।

निर्णय नं १२

प्रस्ताव नं १२ माथि छलफल गर्दा संस्थको दोस्रो भेला मिति २०.....।......।.....मा गर्ने निर्णय गरियो । आजको यस भेलाले सहकारी संस्था खोल्ने सम्बन्धमा महत्वपूर्ण निर्णय गरेको हुँदा उपस्थिती सहभागीलाई भलको अध्यक्षताबाट धन्यवाद ज्ञापन गरियो । साथै सबै जना मन, वचन र कर्मले एकजुट भएर सहकारी माध्यमबाट अघि बढने सङ्कल्पका साथ यो प्रारमभिक भेला समापन गरियो ।

नारायण बन

नगर प्रमुख

अनुसूची ३

दोस्रो प्रारम्भिक भेला निर्णयहरुको सूचना

मिति २०.....।......।......का दिन हामी तपशिलका व्यक्तिहरुको उपस्थितिमा प्रस्तावित .... सहकारी संस्थाको तदर्थ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष श्री .....को अध्यक्षतामा दोस्रो भेला बसी विविध विषयहरु माथि गहन छलफल गरी सान्दर्भिक निर्णय लिईयो ।

सि.नं.	नामथर	ठेगाना	दस्तखत
१			
२			
३			

प्रस्तावहरु

१). मस्यौदा विनियम पारित गर्ने

२) कार्ययोजना एवंसम्भाव्यता अध्ययन

३) संस्था दर्ता गर्ने अधिकार प्रत्यायोजन

४) संस्था दर्ता पश्चात सेयर र सदस्य प्रवेश शुल्क वापत उठेको रकम बैङ्कमा खाता खोली जम्मा गर्ने तथा सञ्चालन गर्ने,

५) स्वघोषणा पत्रमा सहीछाप गर्ने

६) आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली एवं बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकमा बतच परिचालन निर्देशिको गर्ने र,

७) विविध

निर्णयहरु

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं १ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित............... सहकारी संस्था लि.को विनियम बनाउनको लागि मिति........।.......। म श्री ....को संयोजकत्वमा गठित मस्यौदा माथि भेलामा व्यापक छलफल गरी सर्वसम्मतिले पारित गर्ने निर्णयका साथै विनियमको प्रत्येक पानामा तदर्थ सञ्चालक समितिका सदस्यहरुका साथै अटेसम्म सबै जनाले हस्ताक्षर गर्ने निर्णय समेत भयो ।

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा तर्जुमा समितीहरुले पेश गरेको कार्ययोजनाको प्रारुपका साथै सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनमा सम्बन्धमा छलफल गरी सर्वसम्मतीले पारित गरियो ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं ३ माथि छलफल गर्दा प्रस्तावित ....सहकारी संस्था लि. दर्ता गर्ने सिलशिलामा सबै सदस्यहरु सम्बन्धित निकायमा उपस्थित भएर कार्य गर्न विभिन्न व्यावहारिक कठिनाईले गर्दा संस्था दर्ता गर्न एवं विनियम लगायतका अन्य कागजजातहरु आवश्यक सामान्य थपघट गर्ने प्रमाणित गर्नको लागि तदर्थ सञ्चालक समितिका ....श्री...............श्री...............र ....श्री................समेतलाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ४

प्रस्ताव नं. ४ माथि छलफल गर्दा यस संस्थाका सदस्यहरुबाट उठेको सेयर तथा प्रवेश शुल्क वापत रकम हाल तदर्थ सञ्चालक समितिका .... श्री ....को जिम्मामारहेको संस्थामा दर्ता भए पश्चात ....बैङ्कमा तदर्थ सञ्चालक समितिका अध्यक्ष र कोषाध्यको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुने गरी संस्थाको नाममा खाता खोल्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ५.

नारायण वन
नगर प्रमुख

यस सम्बन्धमा बदर्थ सञ्चालक समितिका तर्फबाट पेश भएको स्वघोषणा-पत्रको बेहोराको मस्यौदा उपर छलफल गरी सर्व सम्मतिले पारित गरेर सबै जनाले सहिछाप गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं ६

मस्यौदा समितिहरुले पेश गरेका संस्थाका आर्थिक तथा प्रशासनिक नियमावली र बचत परिचालन गर्ने संस्थाको हकको बचत परिचालन निर्देशिका उपर व्यापक छलफल गरी पारित गरियो ।

निर्णय नं ७ ....।

नारायण बन
नगर प्रमुख

अनुसुची ४

व्यावसायिक कार्ययोजनाको नमूना

आ.व.२० /२०

संस्थाको नाम........................सहकारी संस्था लि ठेगाना..............................चितवन

(क) उद्देश्य:-

(१) ....

(२) विनियममा उल्लेख भएअनुसार

(३)..............................

(ख) कार्यहरु

(१) ....

(२) विनियममा उल्लेख भएअनुसार

(३)..............................

(४) उपयुक्त कार्यहरुको लागि आवश्यक पुजी

(४.१.) पूँजी श्रोत रकम:-

सि.नं.	शीर्षक	रकम (रु.)
१	शेयर पुँजी	
२	ऋण	
३	संस्थागत पुँजी जगेडा कोष	
४	सदस्यबाट बचत	
५	प्रवेश शुल्क र अन्य	
	कुल जम्मा (रु.)	

(४.२) स्थिर पूँजी

सि.नं.	शीर्षक	रकम (रु.)
१	जग्गा र भवन	
२	मेशीनरी औजार	
३	फर्निचर	
४	अन्य सामान खुलाउने	
५	विविध	
	कुल स्थिर पूँजी (रु.)	

४. आम्दानी खर्च विवरण :-

संस्थाको आम्दानी	संस्थाको खर्च
१.विक्रि बाट कमिसन.......रु.......	१. तलव .... रु....................
२. कारोबारमा लाभ(नाफा)रु........	२ भत्ता.......... ......रु..................
३. प्राप्त व्याज.......रु.रु.............	३. मसलन्द................रु..................
४.धितो निरीक्षण शूल्क रु........	४. प्रशासनिक खर्च..........रु..............
५. प्रवेश शुल्क..........रु............	५.व्याज खर्च ....रु
६. विविध ....रु................	६.ह्रास कट्टी ....रु.........
(क) ....रु	७. मर्मत सम्भार..........रु......
(ख).....................रु............	८.ले.प.शुल्क ....रु...............
(ग).....................रु..........	९.घर भाडा ....रु............

जम्मा आम्दानी रु..................

जम्मा खर्च रु..................

जम्मा बचत रु..........................

नारायण बन

नगर प्रमुख

अनुसूची ५
अधिकार प्रत्यायोजन नमूना

मिति :२०......।......।......

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
...नगर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय,
...वन ।

विषय: अधिकार प्रत्यायोजन ।

महोदय,

यस प्रस्तावित ....सहकारी संस्था लि.को मिति २०.....।.......।...... मा बसेको दोश्रो प्ररम्भिक भेलाले गरेको निर्णय अनुसार संस्था दर्ता गर्ने क्रममा प्रचलित कानुन बमोजिम प्रक्रियाुरा गर्ने शिलसिलामा हाम्रो तर्फबाट विनियम सामान्य थपघट गरी प्रमाणीकरण लगायतका आवश्यक काम- कारबाही गर्न निम्न दस्तखत नमूना भएको तदर्थ सञ्चालक समितीका ......श्री ....र ....श्री........................ समेतलाई अधिकार प्रत्योजन गरिएको व्यहोरा अनुरोध गर्दछौ । निजहरुले हाम्रो प्रतिनिधीको रुपमा गरेका सम्पूर्ण कामको जिम्मेवारी लिने गरी हाम्रो मञ्जुर छौ ।

अधिकार प्रत्यायोजन गरिएको व्यक्तिको

सि.नं.	नाम	पद	ठेगाना	दस्तखत नमूना
१	श्री			
२	श्री			
सम्पूर्ण आवेदकहरु				

सि.न.	सदस्यहरुको नाम थर	ठेगाना	सहिछाप
१			
१००			

द्रस्टव्य: अधिकार प्रत्यायोजन -पत्रमा आवेदक सबैको विवरण समावेश गर्नु पर्ने ।

अनुसूची ६
स्व-घोषणा - पत्र नमूना

प्रस्तावित श्री ....सहकारी संस्था लि.दर्ता गर्न दरखास्त दिने हामी तपशिल बमोजिमका आवेदकहरुले प्रचलित कानुन सम्मत सहकारी संस्था स्थापना गरी आफ्नो आर्थिक - सामाजिक उत्थान गर्ने कार्यकारण बाहेक अन्य कुनै कार्यकरण नभएको र देहायमा उल्लेखित कुराका सथै अन्य कुनै कुराले सहकारी संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरी सेवा उपयोग गर्न अयोग्य नभएको स्व-घोषणा गर्दछौ :

हामी आवेदकहरु कोही पनि

१) यही प्रकृतिको अन्यसहकारी संस्थाको सदस्य छैनौ ।

२) बैङ्क , वित्तिय संस्था वा अन्य कुनै सहकारी संस्था /राष्ट्रिय सहकारी बैङ्कका कानुन बमोजिम कालो सूचीमा परेका व्यक्ति होईनौ र

३) यस अघि सहकारी संस्था खोली सदस्यहरुको रकम हिनामिना गरी कारवाईमा परेका वा फरार रहेका व्यक्ति होईनौ ।

४) सम्पत्ति शुद्धीकरण सम्वन्धि कसुरमा सजाय पाएका व्यक्ति होईनौ र

नारायण ...
नगर प्रमुख

५) सहकारी दर्शन सिद्धान्त मूल्य मान्यता र कानून बमोजिम स्वावलम्बन र पारस्परिकताको भावनाबाट आफ्नो वहुआयामीक विकासको लागि यस संस्थाको सञ्चालन गर्न मञ्जुर छौं
उर्पयुक्त बेहोरा ठिक साँचो हो भनि सहिछाप गर्ने

सि.न.	सदस्यको नाम थर	नगरिकता नं.र लिएको जिल्ला	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर	सहिछाप
१					
१००					

अनूसुची ७
भर्पाई नमूना

भर्पापाई दादै प्रस्तावित ....सहकारी संस्था लि. को तदर्थ सञ्चालक समितिका ....श्री......................आगे उक्त सहकारी संस्था लि. का सदस्यहरुको ....प्रारम्भिक भेलाको मिति........को निर्णयबमोजिम प्रतिसेयर रु १००/- क्रा दरले ....जना बाट जम्मा ....कित्ताको हुन आउने जम्मा रकम रु ....(अक्षरेपी..........................मात्र) गरी जम्मा रु....................(अक्षरेपी................................) सहकारी संस्था दर्ता भएपछि संस्थाको नाममा बैङ्क खाता खोली जम्मा गर्ने कबोल गरी उक्त रकम मैले बुझिलिई यो भर्पाईमा सहिछाप गरी रत्ननगर नगरपालिकामा पेस गरेको छु। प्राप्त रकम हाल मेरो ....मा रहेको हिसाव न.............................मा जम्मा गरी बैङ्क भौचर दाखिला गरेको छु। उक्त रकम संस्था दर्ता भई नियमानुसार आफ्नै खाता नखोले सम्म चलन नगरी सुरक्षित राख्नेछु र संस्थाको बैङ्क खाता खोले पछि तत्कालै दाखिला गर्ने छु। फरक परेमा कानुन बमोजिम कारबाई भएमा मेरो मञ्जुरी छ।

इति संवत् २०.....साल ....महिना .....गते ....शुभम्।

अनुसूची ८
आवेदकहरुको विवरण

..............................सहकारी संस्था लि.
रत्ननगर नगरपालिका ....चितवनका

आवेदकहरुको विवरण र दस्तखत नमूना

क.स.	सदस्यको नाम थर	बबुको नाम	पति/पत्निनीको नाम	सदस्यको उमेर	ठेगाना	पेशा	सेयरको विवरण			दस्तखत	कैफियत

नारायण बन
नगर प्रमुख

अनुसची ९

तदर्थ सञ्चालक समितिका पदाधिकारीहरुको फोटो सहितको विवरण नमूना

....सहकारी संस्था लि.

रत्ननगर नगरपालिका ....,चितवनका

तदर्थ समितिका पदाधिकारीको फोटो सहितको विवरण

क.स.	पद	नम थर	ठेगाना	पेशा	योग्यता	बाजेको नाम	बाबु/पतिको नाम	फोटो र फोटोमा पर्ने गरी दस्तखत	सम्पर्क नं.

अनुसची १०

शेयर सदस्य दर्ता कितावको नमूना

.......................सहकारी संस्था लि.

रत्ननगर नगरपालिका .... चितवनका

शेयर सदस्य दर्ता किताव

क.स.	बाजेको नाम	बाबु को नाम	पति/पत्नी को नाम	सदस्यको नाम थर	उमेर	ठेगाना	पेशा	हकवाला शेयरको विवरण					हस्ताक्षर
								खरिद शेयर संख्या	सदस्य भएको मिति	मनोनित हकवालाको नाम	उमेर	ठेगाना	

अनुसूची ११

सेयर सदस्यहरुको फोटो सहितको विवरण नमूना

...................सहकारी संस्था लि.

रत्ननगर नगरपालिका,............, चितवन

शेयर सदस्यहरुको फोटो सहितको विवरण

क.स.	नम थर	ठेगाना	पेशा	योग्यता	बाजेको नाम	बाबु/पतिको नाम	फोटोमा पर्ने गरी दस्तखत	सम्पर्क नं

नारायण वन
नगर प्रमुख

अनुसुची १२
सहकारी संस्थाको विनियमको नमूना

प्रस्तावना : सहकारी सिद्धान्त, मूल्य र मान्यताहरु अवलम्वन गरी सदस्यहरुमा स्वावलम्बन र पारस्परिक्ताको भावनालाई बढवा लिएर आफ्नो आर्थिक एवं शैक्षिक उन्नतिका लागि आवश्यक स्रोतका साथै व्यवसायिक तथा सामूदायिक सेवाहरुको बन्दो बस्त आफैले मिलाएर परिश्रम समानता र समताका मापदण्डमा समूदायको सबै यथायोग्य वैभव हासिल हुने सहकारी सभ्यताको विकासमा समेत सहायता पुर्याउन ....सहकारी संस्थाको स्थापना गर्न रत्ननगर नगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७५ को दफा १७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मिति.............को प्रारम्भिक भेलाले यो विनियम बनाएको छ ।

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ
२. संस्थाको नाम र ठेगाना
३. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विनियम
क) ऐन भन्नाले रत्ननगर नगरपालिकाको सहकारी ऐन २०७५ सम्भन्नु पर्दछ ।
ख) नियमावली भन्नाले रत्ननगर नगरपालिका सहकारी नियमावली सम्भन्नुपर्दछ ।
ग) दर्ता गर्ने अधिकारी भन्नाले ऐनको दफा ....बमोजिम तोकिएको दर्ता गर्ने अधिकारी सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले निजबाट अधिकार प्राप्त अधिकृत समेतलाई जनाउनेछ ।
घ) संस्था भन्नाले श्री ....लिमिटेड सम्भन्नु पर्दछ ।
ङ) सदस्य भन्नाले ७, ९ वा १३ बमोजिम संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरेको व्यक्ति सम्भन्नु पर्दछ ।
च) साधारण सभा भन्नाले संस्थाको साधारण सभा सम्भन्नु पर्दछ ।
छ) टो उप क्षेत्रिय बैठक भन्नाले दफा ३ज्ञ को उप दफा (२) बमोजिमको संस्थाका सदस्यहरुको बैठक सम्भन्नु पर्दछ ।
ज) समिति भन्नाले दफा ३४ बमोजिम गठन भएको संस्थाको सञ्चालक समिति सम्भन्नु पर्दछ ।
झ) सञ्चालक भन्नाले समितिको सदस्य सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले समितिको अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष समेतलाई जनाउनेछ ।
ञ) अध्यक्ष भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्भन्नु पर्दछ ।
ट) व्यवस्थापक भन्नाले दफा ४४ बमोजिम नियुक्त संस्थाको व्यवस्थापक सम्भन्नु पर्दछ ।
तर परिच्छेद ५ अन्तर्गत उल्लिखित कारणले टोल/उपक्षेत्रीय बैठकको आवश्यकता नपर्ने संस्थाको हकमा खण्ड (छ) झिकी खण्ड क्रम मिलाउनु पर्ने

परिच्छेद २
संस्थाको क्षेत्र

४. उद्देश्य
५. कार्य (१)
उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रचलित कानुन बमोजिम कुनै निकायको स्वीकृती लिनु पर्ने सेवा वा व्यवसायको हकमा संस्थाले सम्बन्धित निकायको स्वीकृती लिएपछि मात्र प्राप्त स्वीकृतीको शर्त बन्देज अन्तर्गत रही त्यस्तो सेवा वा व्यवसाय सञ्चालन गर्नेछ ।
६. कार्यक्षेत्र: संस्थाको कार्य क्षेत्र रत्ननगर नगरपालिकाको वडा नं. ....हुनेछ ।

परिच्छेद ३
सदस्यता

७. संस्थाको सदस्यता
७.१ देहाएका प्राकृतिक व्यक्तिहरु संस्थाको सदस्य हुनेछन ।

नारायण वन
नगर प्रमुख

क) संस्था दर्ता गर्न निवेदन दिने व्यक्तिहरु र

ख) दफा(८) बमोजिम योग्यता पुगेका तथा दफा(९) बमोजिम सदस्यता वा दफा(१३) बमोजिम पुनः सदस्यता प्राप्त गरेका व्यक्तिहरु ।

७.२ उप दफा (१) मा जनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा रत्ननगर नगरपालिकाका साथै नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारका पूर्ण स्वमित्व भएका निकायहरुले दफा १७ बमोजिम संस्थाको सेयर खरिद गरी सदस्य हुन सक्ने छन ।

८. सदस्यताको योग्यता

८.१ संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्न देहायका योग्यता हुनुपर्नेछः

क) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र प्राप्त गरेको

ख) संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्र स्थायी रुपमा वा कम्तीमा दुई वर्ष देखि नियमित रुपमा बसोबास भएको

ग) संस्थाको मुख्य व्यववसयिक सेवा आवश्यक हुनाको साथै उपयोग गर्न सक्ने अवस्था भएको

घ) संस्थासँग प्रतिस्पर्धा हुने गरी संस्थाको कार्ययोजनामा गर्ने भनिएको कारोवार नभएको

ङ) यस विनियममा उल्लेख भएबमोजिम सदस्यको उत्तर दायित्व बहन गर्न स्वीकार गरेको र

च) समान प्रकृतीको अन्य कुनै सहकारी संस्थामा सदस्य नरहेको ।

८.२ उपदपा (१) मा जनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण कानुन बमोजिम पहिचान तथा सम्पुष्टि हुन नसकेको खण्डमा सदस्यताको योग्यता नपूगेको मानिन्छ ।

९. सदस्यताको लागि निवेदन र प्राप्ती

१०. सदस्यताको अन्त्य

११. सदस्यको निष्कासन

१२. सदस्यताबाट राजिनामा

१३. पुनः सदस्यता

१४. सदस्यको काम कर्तव्य र अधिकार

१५. सदस्यता खुला रहने

१६. सदस्यता प्राप्ति पुनः प्राप्ति र राजिनामा स्वैच्छिक हुनुपर्ने

परिच्छेद ४
पुँजी परिचालन

१७. सेयर पूँजीः

(१) संस्थाको सेवा सञ्चालनका लागि आवश्यक रकम यथाशक्य सदस्यहरुले दफा १८ बमोजिम सदस्यताको शर्तस्वरुप र दफा १९ बमोजिम स्वच्छाले खरिद गरेको सेयर वापतको पूँजीको रुपमा जुटाईनेछ ।

(२) संस्थाको एक सेयरको मूल्य रु.१००।- (रुपियाँ एक सय) हुनेछ

(३) संस्थाले दफा ७ को उपदफा (२) मा उल्लेख गरिए बमोजिम सदस्य बन्न ईच्छुक नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा रत्ननगर नगरपालिकाका साथै नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारका पूर्ण स्वामित्व भएका निकायहरुलाई सेयर बिक्री गर्न सक्नेछन । तर अन्य कुनै कृत्रिम व्यक्तिलाई सेयर बिक्री गर्ने छैन ।

१८. सदस्य बन्न कम्तीमा एक सेयर खरिद गर्नुपर्ने

१९. थप सेयर खरिद गर्न सक्ने

२०. सेयर फिर्ता वा हस्तान्तरण

२१. प्रवेश शुल्क

२२. कृत्रिम छेकबार नलगाईने:

नारायण बन
नगर प्रमुख

(१) संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्न चाहने व्यक्तिलाई दफा ८ को उपदफा(१) बमोजिम योग्यता नपुगेको वा उपदफा (२) मा उल्लिखित अवस्था भएकोमा बाहेक दफा १८ बमोजिम खरिद गर्न पर्ने एक सेयरको वा दफा २१ बमोजिम बुझाउनुपर्ने प्रवेश शुल्कको रकम बढी राखेर वा औपचारिक वा अनौपारिक रुपमा अघि र अहिलेको हिसाव मिलाउने वा अन्य कुनै प्रकारको सम्मतीको निरुपिउमा खुला सदस्यताको सर्व मान्य सहकारी सिद्धान्त विपरित कृत्रिम छेकवार लगाईने छैन ।

(२) कुनै निवेदकले उपदफा(१) बमोजिम आफूलाई कृत्रिम छेकवार लगाइएको भन्ने लागेमा साधारण सभा वा दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ ।

२३. सेयर प्रमाण-पत्र

२४. सदस्यको दायित्व सिमित हुने

परिच्छेद ५
साधारण सभा

एकै कार्यस्थलको श्रमिक संस्था एकै चक्ला पाखा वा फाटको सहकारी खेती संस्था अथवा एउटै वडा भित्र पनि एक मात्र पाएकमा पर्ने र २१० जना भन्दा बढी सदस्यता विस्तारको सम्भावना पनि नभएको संस्थाको हकमा दफा ३१, ३२ र ३३ आवश्यक नभए झिकी दफा क्रम मिलाउनु पर्ने

२५. प्रारम्भिक साधारण सभा

२६. वार्षिक साधारण सभा

२७. विषेश साधारण सभा

(१) ऐन तथा नियमावलीमा उल्लेख भए भए बमोजिमको अवस्था र विधि अनुसार संस्थाको विषेश साधारण सभा वस्नेछ ।

(२) उपदफा(१)को अवस्थाको साथै संस्थाको कार्यसञ्चालनका सिलसिलामा जुनसुकै महत्वपूर्ण निर्णय गर्नुपर्ने वा त्यस्तो निर्णयकाका लागि आवश्यक लेखाजोखा वा प्रस्तावको मस्यौदा गर्नु अगावै सैद्धान्तीक स्वीकृती वा मार्ग दर्शन लिनुपर्ने अवस्थामा समितिले विषेश साधारण विशेष साधारण सभा बोलाउन सक्नेछ ।

२८. साधारण सभाको बैठक:

(१) साधारण सभाको बैठक डाकिएको समयमै प्राप्त गर्ने गरी एस.एम.एस., एफ एम. रेडियो, पत्रपत्रिका लगायत सम्भव भए सम्म स्थानिय सञ्चार बहु माध्यमबाट दिनुपर्ने छ।

(२) सधारण सभाको वैठकमा सदस्यहरु साक्षात उपस्थित हुनुपर्ने छ ।

(३) समितीले साधारण सभाको बैठकमा पेश गर्ने विषयको प्रस्तावका साथै निर्णय पुग्न सहयोगी कागजात सदस्यहरुलाई बैठक बस्ने दिन अगावै यथासक्य उपलब्ध गराउनु पर्दछ वा सजिलै उपलब्ध हुन सक्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

(४) साधारण सभाको बैठकमा उद्घाटनको कार्यक्रम राख्नु हुदैन तथा विचार विमर्शका लागि पर्याप्त समय छुट्याउनु पर्दछ तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले संस्था स्थापना दिवसको अवसरमा उद्घाटनको कार्यक्रम राख्न वाधा पर्ने छैन ।

(५) साधारण सभाको बैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्ति, उपस्थित सञ्चालकहरुका साथै समितिको कुल सदस्यता संख्या भन्दा कम्तीमा एक जना बढी हुने गरी बैठकले उपस्थित साभारण सदस्यहरु मध्येबाट चुनेका सदस्यहरुले प्रत्यक पानामा सहिछाप गरी प्रमाणित गर्नु पर्दछ ।

(६) ऐन तथा नियमावलीको व्यवस्था अनुसार सदस्य संख्या दुई हजार नाघे पछि एकै स्थानमा सबै जना जम्मा भएर साधारण सभाको बैंठक गर्न असुविधा परी वडा-वडामा पायकको स्थान-स्थानमा समान कार्यसूची राखेर साधारण सभा डाक्नुपर्दा प्रत्येक स्थानमा सञ्चालक तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीहरु सबैलाई उपस्थितका लागि डाक्नु पर्दछ ।

नारायण वन
नगर प्रमुख

(१) संस्थाको सदस्यता प्राप्त गर्न चाहने व्यक्तिलाई दफा ८ को उपदफा(१) बमोजिम योग्यता नपुगेको वा उपदफा (२) मा उल्लिखित अवस्था भएकोमा बाहेक दफा १८ बमोजिम खरिद गर्न पर्ने एक सेयर वा दफा २१ बमोजिम बुझाउनुपर्ने प्रवेश शुल्कको रकम बढी राखेर वा औपचारिक वा अनौपारिक रुपमा अघि र अहिलेको हिसाव मिलाउने वा अन्य कुनै प्रकारको सम्मतीको निर्हपिउमा खुला सदस्यताको सर्व मान्य सहकारी सिद्धान्त विपरित कृत्रिम छेकवार लगाईने छैन ।

(२) कुनै निवेदकले उपदफा(१) बमोजिम आफूलाई कृत्रिम छेकवार लगाइएको भन्ने लागेमा साधारण सभा वा दर्ता गर्ने अधिकारी समक्ष उजुरी दिन सक्नेछ ।

२३. सेयर प्रमाण-पत्र

२४. सदस्यको दायित्व सिमित हुने

परिच्छेद ५
साधारण सभा

एकै कार्यस्थलको श्रमिक संस्था एकै चक्ला पाखा वा फाटको सहकारी खेती संस्था अथवा एउटै वडा भित्र पनि एक मात्र पाएकमा पर्ने र २१० जना भन्दा बढी सदस्यता विस्तारको सम्भावना पनि नभएको संस्थाको हकमा दफा ३१, ३२ र ३३ आवश्यक नभए झिकी दफा क्रम मिलाउनु पर्ने

२५. प्रारम्भिक साधारण सभा

२६. वार्षिक साधारण सभा

२७. विषेश साधारण सभा

(१) ऐन तथा नियमावलीमा उल्लेख भए भए बमोजिमको अवस्था र विधि अनुसार संस्थाको विषेश साधारण सभा वस्नेछ ।

(२) उपदफा(१)को अवस्थाको साथै संस्थाको कार्यसञ्चालनका सिलसिलामा जुनसुकै महत्वपूर्ण निर्णय गर्नुपर्ने वा त्यस्तो निर्णयकाका लागि आवश्यक लेखाजोखा वा प्रस्तावको मस्यौदा गर्नु अगावै सैद्धान्तीक स्वीकृती वा मार्ग दर्शन लिनुपर्ने अवस्थामा समितिले विषेश साधारण विशेष साधारण सभा बोलाउन सक्नेछ ।

२८. साधारण सभाको बैठकः

(१) साधारण सभाको बैठक डाकिएको समयमै प्राप्त गर्ने गरी एस.एम.एस., एफ एम. रेडियो, पत्रपत्रिका लगायत सम्भव भए सम्म स्थानिय सञ्चार बहु माध्यमबाट दिनुपर्ने छ।

(२) सधारण सभाको बैठकमा सदस्यहरु साक्षात उपस्थित हुनुपर्ने छ ।

(३) समितीले साधारण सभाको बैठकमा पेश गर्ने विषयको प्रस्तावका साथै निर्णय पुग्न सहयोगी कागजात सदस्यहरुलाई बैठक बस्ने दिन अगावै यथासक्य उपलब्ध गराउनु पर्दछ वा सजिलै उपलब्ध हुन सक्ने गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

(४) साधारण सभाको बैठकमा उदघाटनको कार्यक्रम राख्नु हुदैन तथा विचार विमर्शका लागि पर्याप्त समय छुट्याउनु पर्दछ तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले संस्था स्थापना दिवसको अवसरमा उदघाटनको कार्यक्रम राख्न बाधा पर्ने छैन ।

(५) साधारण सभाको बैठकको निर्णय बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्ति, उपस्थित सञ्चालकहरुका साथै समितिको कुल सदस्यता संख्या भन्दा कम्तीमा एक जना बढी हुने गरी बैठकले उपस्थित साभारण सदस्यहरु मध्येबाट चुनेका सदस्यहरुले प्रत्यक पानामा सहिछाप गरी प्रमाणित गर्नु पर्दछ ।

(६) ऐन तथा नियमावलीको व्यवस्था अनुसार सदस्य संख्या दुई हजार नाघे पछि एकै स्थानमा सबै जना जम्मा भएर साधारण सभाको बैठक गर्न असुविधा परी वडा-वडामा पायकको स्थान-स्थानमा समान कार्यसूची राखेर साधारण सभा डाक्नुपर्दा प्रत्येक स्थानमा सञ्चालक तथा लेखा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीहरु सबैलाई उपस्थितका लागि डाक्नु पर्दछ ।

नारायण वन
नगर प्रमुख

(७) उपदफा (६)मा उल्लिखित अवस्थामा सबै बैठकहरुको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिहरुको साथै समितिका पदाधिकारीहरुका जम्मा संख्याको कम्तीमा दोव्वर संख्या पुग्ने गरी प्रत्येक बैठकबाट कम्तीमा तीन जनाको दरले चुनिएका प्रतिनिधिहरुले साधारणतया अन्तिम बैठक बसेको सात दिनभित्र संस्थामा जम्मा भएर प्रत्येक पानामा सहिछापगरी बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्ने छन् ।

(८) उपदफा (६) को अवस्था प्रत्येक बैठकको निर्णय अध्यक्षता गर्ने व्यक्ति र उपदफा (७)बमोजिम चुनिएका प्रतिनिधिहरुले प्रतिनिधिहरुले प्रत्येक पानामा सहिछाप गरी प्रमाणित गर्नेछन ।

(९) उपदफा (५) मा जुनसकै कुरा लेखिएको भएता पनि सबै वा कुनै बैठकको अध्यक्षता गरेकोमा बाहेक सञ्चालकमा वा लेखा समितिका पदधिकारीहरुले उपदफा(७) बमोजिम प्रमाणित हुने बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्नुपर्ने आवश्यक हनेछैन ।

(१०) साधारण सभाको बैठकको कार्यविधिका सम्बन्धमा अन्य व्यवसाय दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकिए बमोजमको हनेछ ।

२९. साधारण सदस्यको काम कर्तव्य र अधिकार

३०. साधारण सभाको निणर्य अनिवार्य हुनेः यस विनियम अन्यत्र जुनसकै कुरा लेखिएको भएता पनि देहाएको विषयमा साधारण सभाको निणर्य अनिवार्य हुने छ :

क) संस्थाको कार्य सञ्चालनको लागि कर्मचारी प्रशासन परामर्श दाता नियुक्ति आर्थिक प्रशासन लगायतका कायविधिहरु लगाउने

ख) संस्थाले नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारका निकाय रत्ननगर नगरपालिका, अन्य सहकारी संघसंस्था, गैर सरकारी सङ्गठनसंगको साझेदारीमा कुनै काम गर्ने सम्बन्धमा निर्णय लिने ,

ग) निजि क्षेत्रको कनै उद्योग, व्यवसायसंग संस्थाले व्यवसायिक सम्झौता गर्नु पर्ने अवस्थामा त्यस्तो सम्झौताको ढाँचा समेत तोकी पूर्व-स्वीकृती दिने ,

घ) संस्थाले कुनै निकायबाट ऋण लिने वा अन्यथा दीर्घकालिन भइ परि दायित्व सृजना गर्ने ।

ङ) बचत तथा ऋणको व्यांजदर निर्धारण गर्ने

च) लेखा परिक्षकको नियुक्ति गर्ने वा पारिश्रमिक तोक्ने

छ) वार्षिक कार्यक्रम वजेटको साथै जुनसुकै योजना निती र रणनिती पारित गर्ने र

ज) सञ्चालक वा सुपरिवेक्षण समितिका पदाधिकारीहरुको सुविधा तोक्ने वा संस्थाको खर्चमा निजहरुलाई वैदेशिक सभा व्यपार मेला वा अवलोकन भ्रमणमा पठाउने ।

३१. टोल/उपक्षेत्रिय बैठकः

(१) संस्थाका समस्त कार्यकलापमा साधारण सदस्यहरु सबैको नियमित रुपमा प्रत्यक्ष एवं रचनात्मक सहभागिता सुगम बनाउन कार्यक्षेत्र अर्न्तगत साधारण तया ३० जना भन्दा बढी सदस्य पर्ने पायकको गाँउ टोल वा उप क्षेत्रमा सङ्कलन वितरण वा परिचालन सेवा संयोजकको विन्दु पारेर साधारण सभा बाट तोकिए अनुसार सात(७) वटा उपक्षेत्र कायम गरिनेछ ।

(२) उपदफा(१) बमोजिम कायम गरिएको प्रत्येक टोल/उपक्षेत्रियबैठकका कार्यहरु सबै जना स्वतःसहभागी हुनेगरी सदस्य सहभागिताको विस्तारित मञ्चको रुपमा टोल/उपक्षेत्रिय बैठक रहनेछ ।

३२. टोल/उपक्षेत्रिय बैठकका कार्यहरुः

(१) टोल/उपक्षेत्रिय बैठकका कार्यहरु देहाय बमोजिम हुनेछन् ।

क) सदस्यहरुका आथिकउन्नयनका लागि समस्या तथा सम्भावनाहरुको सहभागितामूलक लेखाजोखा गरेर व्यावसायिक योजना तर्जुमा गरी संस्थामा पठाउने ।

ख) सदस्यहरुका साथै समुदायका सबैले सामना गर्नु परिरहेको सामाजिक जिवन विकास र संरक्षण तर्फका साझा समस्याहरुको सम्बोधनका लागि सरोकारवालाहरुसंग मिलेर कार्ययोजनाहरु तर्जुमा एवं कार्यन्वयन व्यवस्था मिलाउने

ग) शिक्षा शिविर लगायतका शैक्षिक एवं जनचेतनामूलक गतिविधीहरु विस्तार गरेर समूदायमा सहकारी जागृती ल्याउने

नारायण वन
नगर प्रमुख

घ) संस्थाको सेवाहरुको सञ्चालनमा क्रियाकलाप केन्द्रको रुपमा कार्यस्रोत तथा आवश्यकीय जिम्मा लिएर सक्रिय भूमिका खेल्ने

ङ) रत्ननगर नगरपालिकामा नेपाल सरकार प्रदेश सरकारका निकायहरु र गैरसरकारी सङ्गठनहरुबाट प्राप्तहुने सेवाहरुमा उनीहरुको पहुँच दिलाउन संस्था मार्फत प्रदायकहरुसंग सम्पर्क स्थापना बैठकमा आमन्त्रण सहकार्यको प्रस्ताव समेतका पहलकदमी लिने ।

च) समुदायका विपन्न सदस्यहरु सम्म सदस्यता विस्तार गर्नुका साथै संस्था तथा सम्बन्धित प्रदायकहरुबाट प्राप्त हुने सेवाहरुमा उनीहरुको पहुँच स्थापित गराउने

छ) संस्थाको नेतृत्व पङ्क्तिले अपेक्षा अनुसार कार्य गरे नगरेको बहस चलाएर विचलनहरुमा खवरदारी गर्ने

ज) आफ्नै प्रयासबाट जीवीकोपार्जनका आधारहरु फराकिला पार्न सकिन्छ भन्ने खालका रचनात्मक अभ्यासहरुबाट पहिचान बनाउने र

झ) यस विनियमका व्यवसायका साथै साधारण सभाबाट भएका निर्णयहरुको कार्यन्वयन एवं सोको शिलसिलामा आवश्यक अन्य कार्यहरु गर्ने

(२) समितिले संस्थाको रणनीत व्यावसायिक योजना वा कार्यक्रम बजेट तर्जुमा गर्दा टोल / उपक्षेत्रिय बैठक बाट प्राप्त बैठकबाट प्राप्त प्रतावहरुमा ध्यान दिनुका साथै आमरुपमा सदस्यहरुलाई असर पर्ने खालको कुनै प्रस्तावको मस्यौदामा टोल/उपक्षेत्रिय बैठकको प्रतिक्रियाको विवरण समेत खुलाएर साधारण सभामा पेश गर्नुपर्नेछ ।

३.३ टोल/ उपक्षेत्रिय बैठकको कार्य व्यवस्था:

(१) टोल/उपक्षेत्रिय बैठकको कार्यव्यवस्था मिलाउने देहाय बमोजिमको संयोजन समिती रहनेछ ।

क) दफा ३४ बमोजिम टोल उपक्षेत्रिय बैठकको प्रतिनिधित्व गर्ने समितिको सदस्य - संयोजक

ख) सदस्यहरु मध्येबाट निर्वाचित - कोषाध्क्ष

ग) सदस्यहरु मध्येबाट जिर्वाचित दुई जना - सदस्य

घ) सदस्यहरु मध्येबाट निर्वाचित सदस्य - सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिम संयोजन समिति गठन गर्दा उपलब्ध भएसम्म कम्तीमा दुईजना महिला हुनुपर्नेछ ।

(३) टोल/उपक्षेत्रिय बैठक प्रत्येक महिना कम्तीमा दुई जना महिला हुनुपर्नेछ ।

(४) टोल/उपक्षेत्रिय बैठकमा अर्न्तगतका सबै सदस्यहरुलाई अनिवार्य रुपमा डाक्नुपर्नेछ । तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले बैठकको कार्यसूची तयार पार्ने वा निर्णय कार्यन्वयन गर्ने सिलसिलामा संयोजन समितिका सदस्यहरु मात्र बसी बैठक राख्न बाधा पर्ने छैन ।

(५) टोल/उपक्षेत्रिय बैठकको गणपूर्ति एकाउन्न(५१) प्रतिशत हुनेछ र उपस्थित सदस्यहरुको बहुमतबाट जनसुकै निर्णय गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद–६
प्रतिनिधिमूलक अङ्गहरु

३४. सञ्चालक समिती

(१) संस्थाको दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि साधारण सभाले एक/एक(१/१) जना अध्यक्ष उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष समेत जम्मा एघार(११) जनाको सञ्चालक समिती गठन गर्ने छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समितिको गठन गर्दा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षको निर्वाचन साधारण सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरु मध्येबाट र बाँकी सदस्यहरुको निर्वाचन दफा ३१ को उप दफा (१) बमोजिम कायम हुने उपक्षेत्रिय प्रत्येकबाट एक(१) जना पर्ने गरी सम्बन्धित उपक्षेत्र भित्रका सदस्यहरु मध्येबाट गरिनेछ । तर संस्था दर्ता भएकै वर्ष बाहेक कनै सदस्य सदस्यता लिएको एक वर्ष व्यतित नभई सञ्चालकमा उम्मेदवार बन्न सक्ने छैन ।

नारायण बन
नगर प्रमुख

(३) उपदफा (२) बमोजिम निर्वाचन गर्दा उपलब्ध भएसम्म कम्तीमा ३३ प्रतिशत (अंकमा ...) महिला पर्ने गरी प्रत्येक निर्वाचनमा कम्तीमा तीन(३) वटा फरक टोल/उपक्षेत्र/...हरुबाट महिला सदस्यहरु मध्येबाट मात्र उम्मेदवार बन्ने साथै अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये समेत प्रत्येक निर्वाचनमा फरक पर्ने गरी कम्तीमा एउटा पदमा महिला सदस्यहरु मध्येबाट मात्र उम्मेदवार बन्ने गरी साधारण सभाले निर्णय गर्ने छ ।

(४) सञ्चालकहरुको पदावधि चार वर्ष हुनेछ तथा उनीहरु पुन: निर्वाचित हुन सक्ने छैन ।

(५) सञ्चालकको पद कुनै कारणबाट रिक्त हुन आएमा बाँकी अवधिका लागि उपनिर्वाचनबाट पूर्ति गरिनेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिम उपनिर्वाचन कगर्दा उपदफा (३) बमोजिम महिला सदस्यहरु मध्येबाट उम्मेदवार भई निर्वाचित भएको पद रिक्त भएको भए तदनुसार नै गरिनेछ ।

(७) नयाँ समितीको निर्वाचन नभए सम्मम मौजुदा समितिलेनै कार्य गर्ने ।

माथि परिच्छेद–५ अन्तर्गत उल्लिखित कारणले दफा ३१, ३२ र ३३ आवश्यक नपर्ने संस्थाको हकमा उपदफा (२) झिक्नुका साथै (३)मा पनि तदनुसार संशोधन गरी मिलाउनु पर्ने ।

३५. समितिको काम कर्तव्य र अधिकार

३६. समितिको बैठक

३७. लेखा सुपरिवेक्षण समिति

(१) नियमित रुपमा संस्थाको आन्तरिक लेखापरीक्षणका साथै आर्थिक कार्यविधिहरुको पालनाबाट संस्थामा वित्तिय सुशासन मायम गराउन साधारण सभाले एक जना संयोजक दुई जना सदस्यहरु रहेको लेखा परिक्षण समिति गठन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लेखा सुपरिवेक्षण समिति गठन गर्दा साधारण सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरुबाट निर्वाचन गरिनेछ ।

(३) लेखासुपरिवक्षण समितिका संयोजका वासदस्यहरुको पदवधि तथा रिक्त पदपूर्ति व्यवस्था सञ्चालक सरह हुनेछ ।

३८. लेखा सुपरिवेक्षण समितिको काम ,कर्तव्यर अधिकार

३९. समिति वा लेखा परिक्षण समितिको सदस्यमा बहाल रहन नसक्ने अवस्था

४०. उपसमितिहरुको गठन

४१. प्रतिनिधित्व

परिच्छेद ७
कार्यसञ्चालन

४२. उत्तरदायित्व शृखला: संस्थाको कार्यसञ्चालनमा नियुक्त कर्मचारीहरु निर्वाचित समितितर्फ र निर्वाचित प्रतिनिधिहरु साधारण सभा तर्फ उत्तरदायी रहने गरी उत्तरदायित्व शृङ्खला कायम गरिनेछ ।

४३. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार

४४. व्यवस्थापकको नियुक्ति

४५. व्यवस्थापकको काम, कर्तव्य र अधिकार

४६. विशेष जिम्मेवारी : समिति, अध्यक्ष र व्यवस्थापकले यस विनियममा अन्यत्र उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका साथै सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण कानुन अन्तर्गत संस्थाले सम्पादन गर्नुपर्ने कार्यहरु सम्पादन गर्ने/गराउने विषेश जिम्मेवारी समेत बहन गर्नु पर्नेछ ।

४७. कर्मचारीको नियुक्ति तथा सेवाका शर्त

परिच्छेद ८
कोषको व्यवस्था

४८. संस्थाको कोष

४९. कोषको सुरक्षा

नारायण वन
नगर प्रमुख

५०. कोषको उपयोग
(१) संस्थाको कोषको उपयोग ऐन नियमावली तथा यस विनियमका व्यवस्थाहरुको अधिनमा रही संस्थाका उद्देश्यहरु हासिल गर्ने गरी कार्यहरुको सञ्चालनका लागि गरिनेछ ।
(२) संस्थाको कोषको रकम कुनै कम्पनीको सेयर खरिद गर्न वा निजि फर्म, विद्यालय, कलेज,नर्सिङ होम वा नाफामा सहभागी हुने खालको उद्योग व्यवसाय वा अन्यआयोजनामा लगाईने छैन ।
५१. खाता सञ्चालन
५२. बचतको विवरण :
(१) संस्थाको कुनै वर्षको खुद वर्षको बचतको रकमबाट कम्तीमा पच्चिस(२५) प्रतिशत जगेडा कोषमा जम्मा गरिनेछ ।
(२) उपदफा १ बमोजिम बांकी रकम लाई सतप्रतिशत मानि संरक्षित पूंजी कोष कम्तीमा २५ प्रतिशत र सहकारी प्रवर्द्धन कोष ०.५ प्रतिशत जम्मा गरि बाकिलाई सतप्रतिशत मानि निम्न कोषमा कम्तिमा ५ प्रतिशत व्यवस्था गरि विभाजन गर्नुपर्ने छ ।
क) सेयर लाभांश कोष ४० प्रतिशत ,
ख) सहकारी शिक्षा कोष कम्तीमा १५ प्रतिशत ,
ग) कर्मचारीको वोनस कोष १० प्रतिशत
घ) सहकारी विकाष कोष १० प्रतिशत
ङ) घाटा पूर्ति कोष ५ प्रतिशत
च) सामूदायिक विकास कोष ५ प्रतिशत
छ) साधारण सभाले स्वीकृत गरेको स्थिरीकरण कोष ५ प्रतिशत
ज) सदस्य हित कोष ५ प्रतिशत ।
झ) अन्य जोखिम व्यवस्था कोष ५ प्रतिशत
५३. जगेडा कोष
५४. संरक्षित पूंजी फिर्ता : दफा ५२ को उपदफा (२) को खण्ड(क)मा उल्लिखित कोषबाट नियमावली बमोजिम कारोवारको आधरमा संरक्षित पूंजी फिर्ता गरिनेछ ।
५५. लाभांश वितरण नगरिने : कुनै वर्षको सेयर लाभाशं दफा ५२ को उपदफा (२) को खण्ड (ग) मा उक्त वर्षको खुद बचतबाट सारिएको रकम भन्दा बढी हुने गरी वा सदस्यले खरिद गरेको सेयरको रकमको १८ प्रतिशत भन्दा बढी हुने गरी वितरण गरिने छैन
५६. जगेडा कोषमा रकम सार्नु पर्ने

परिच्छेद ९
बचत परिचालन

बचत तथा ऋणको विषयगत संस्था बाहेक कुनै पनि उपभोक्ता संस्थाले बचत परिचालन गर्न नसक्ने हुँदा स्वास्थ्य, उपभोक्ता पसल जलविद्युत लगायतका उपभोक्ता संस्थाहरु र दफा ५ मा बचत सङ्कलन गर्ने कार्य नभएका उत्पादक वा श्रमिक सूंथाहरुको हकमा समेत यो परिच्छेद पूरै झिकेर परिच्छेद एवं दफा क्रम मिलाउनु पर्ने ।
५७. बचत सङ्कलनक गर्न सक्ने:
(१) संस्थाले एन नियमावली, यस विनियमका व्यवस्था र साधारण सभाबाट स्वीकृत बचत परिचालन निर्देशिकाका शर्त बन्देज अन्तर्गत सदस्यहरुबाट बचत सङ्कलन गर्न सक्नेछ ।
(२) उपदफा (१) बमोजिमको बचत परिचालन निर्देशिकामा अन्य कुराका अत्तिरिक्त दफा ५८, ५९, ६०, ६१ र ६२ का व्यवस्थाका साथै देहायका शर्त-बन्देजहरु समावेश गरिनेछन्:
क) योजनाको उद्देश्यफारु र्ने वानी बसालेर अड्को फड्को टारी ऋण ग्रस्त हुनबाट बच्नुका साथै पाँच-सात(७) वर्षभित्रै जेथा जोड्न सक्ने बन्ने हनु पर्ने
ख) सदस्यहरुबाट मात्र बचत सङ्कलन गर्नुपर्ने,
ग) मासिक रुपमा एकजना सदस्यले रु.१।- देखि १,०००।- सम्म मात्र बचत जम्मा गर्न सक्ने ,
घ) सदस्यहरुको बचत खाता मात्र खोल्न सकिने,

नारायण बनेे
नगर प्रमुख

ङ) सदस्यहरुले संस्थामै आई बचत जम्मा गर्नु पर्ने, संस्थाले वजार प्रतिनिधि वा अन्य कुनै नामको प्रतनिधि अभिकर्ता वा कर्मचारी सदस्यहरुको घर-घरै खटाएर बचत उठाउन नहुने ,

च) आर्थिक सुरक्षको न्युनतम स्तरको रुपमा दुई महिनाको पारिवारिक निर्वा खर्चको रकम रु१५ ३०।- भन्दा बढी बचत राखे सदस्यले त्यस पछिको प्रत्येक रु १,०००।-का लागि थप एक सेयर खरिद गर्नुपर्ने ,

छ) ऐन बमोजिम तोकिएको सन्दर्भ व्याजदर अनुसार बचत तथा ऋणको व्याजदर निर्धारण हुने र ऋणमा व्याज पूँजीकरण नगरिने तथा व्याज गणना गर्दा तिर्न बाँकी साउँ रकमको आधार लिईने तर भाखा नाघेको खण्डमा वार्षिक ३ प्रतिशत सम्म हर्जना लिन सकिने ।

विषयगत बचत तथा ऋण संस्थाको हकमा खण्ड(ग) झिकी खण्ड क्रम मिलाउनु पर्ने

५८. बचत सङ्कलन सीमा:

(१) संस्थाको जम्मा बचत दायित्व जनसुकै बखत प्रथमिक पूँजी कोषको १० गुना भन्दा बढी हुने छैन ।

स्पष्टिकरण :यस उपदफाको प्रयोजनका लागि प्रथमिक पूँजी कोषको गणना गर्दा सेयर पूँजीको रकममा जगेडा कोषको रकम जोडी हुन आउने रकमको ३० प्रतिशत लिईनेछ ।

विषयगत बचत तथा ऋण संस्थाको हकमा यो स्पष्टिकरण झिक्नुपर्ने

(२) संस्थाको बचत दायित्वको रकम कुनै पनि वर्ष जम्मा बचत दायित्वको रकममा ऐन तथा नियमावली तोकिए बमोजिम वार्षिक सदस्यतर्फी खरिद वा बिक्रि कारोवारको रकम जोडी हुन आउने जम्मा कारोबारको तीस(३०) प्रतिशतभन्दा बढी हुने छैन ।

विषयगत बचत तथा ऋण संस्थाको हकमा यो उपदफा झिक्नु पर्ने

५९. ऋण दिन सक्ने

(१) संस्थाले तरलताका लागि पन्ध्र(१५) प्रतिशत वा दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकिएको अन्य कुनै सिमा सम्मको रकम छुट्याएर सदस्यहरुलाई देहायम बमोजिम ऋणको रुपमा दिन सक्नेछन ।

क) सदस्यको व्यक्तिगत बचतको तीन गुना सम्म आफ्नै बचतको सुरक्षणमा र

ख) सदस्यको व्यक्तिगत बचतको छ गुना सम्म सदस्यका साथै सामूहिक जमानी बस्ने सदस्यहरुको बचतको सुरक्षणमा तर यस उप दफा बमोजिम एक जना सदस्यलाई प्रदान गरिने ऋणको रकम रु १ लाख भन्दा बढी हुनेछैन ।

(२) उपदफा (१)मा जुनसकै कुरा लेखिएको भएता पनि कनै सदस्यले समूहको जमानी विना वा रु.१ लाख भन्दा बढी रकम ऋण लिन चाहेमा चल-अचल सम्पत्ति धितो राखेर दिन सकिनेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम प्रदान गरिने ऋण शैक्षिक आवास, स्वास्थ्योपचार, रोजगारमूलक वा उत्पादक मूलक प्रयोजनको लागि मात्र हुनेछ । तर यस उपदफामा लेखिएको कुनै कुराले अभाव घटना वा अन्य अड्को पड्को पर्दा उपदफा(१) बमोजिम उपभोग, कर्म काण्ड, वा अन्य औचित्य पूर्ण प्रयोजनमा ऋण दिन बाधा पर्ने छैन ।

(४) उपदफा (१) र (२) मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भएता पनि सदस्यता लिएर नियमित रुपमा जम्मा गर्न थालेको तीन(३) महिना व्यतित नहँदै संस्थाबाट कसैलाई पनि ऋण प्रदान गरिने छैन ।

(५) ऋण प्रवाहमा प्राथमिकतालगायतको अन्य व्यवस्था बचत परिचालन निर्देशिकामा उल्लेख भएबमोजिम हुनेछ ।

६०. ऋण प्रवाहमा सीमा:

(१) यस परिच्छेदमा अन्यत्र जुन सुकै कुरा लेखिएको भएता पनि संस्थाबाट कनै एक सदस्यलाई दफा ५९ को उपदफा (१) बमोजिम तरलता व्यवस्था पछिको लगानी योग्य रकमको आधा प्रतिशत भन्दा बढी ऋण दिन सकिने छैन । तर लगानी योग्य रकम रु. ६० लाख नपुग्दा सम्म यो नियम लागू हुने छैन ।

२) उपदफा(१) को अधिनमा रहि कुनै सञ्चालक वा लेखा सुपरिवेक्षण समितिको पदाधिकारीलाई दिन सकिने ऋणको सीमा साधारण सभाले बेलाबेलामा तोकि दिए बमोजिम हनेछ ।

नारायण मन
नगर प्रमुख

६१. ऋण बाहेकको प्रयोजनामा बचतको रकम लगाउन नहुने: संस्थाले सङ्कलन गरेको बचतको रकम दफा ५७ बमोजिम स्वीकृत बचत परिचालन निर्देशिकाका शर्त बन्देज अन्तर्गत सदस्यहरुलाई ऋण दिने बाहेकको कुनै प्रयोजनमा लगाईनेछैन ।
तर यसमा लेखिएको कनै कुराले बचतको रकम तरलता वापत नगदै राख्न वा नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गरेको ट्रेजरी बिल वा विकास ऋण पत्र अरिद उपयोग गर्न बाधा पर्नेछैन

६२. साधारण सभाको स्वीकृती लिनु पर्ने: समितिले देहायको विषयमा दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकिदिएको मापदण्डको प्रतिकुल नहुने गरी साधारण सभाको स्वीकृत लिनुपर्नेछ :
क) लगानीमा रहेको ऋण मिनाहा दिनुपर्ने, अपलेखन गर्नुपर्दा वा ऋणका शर्त बन्देजहरु फेर्नु पर्दा,
ख) संस्थाको स्वप्रयोजनका लागि जग्गा घरलगायतका अचल सम्पत्ति अरिद गर्नु पर्दा

परिच्छेद १०
कारोबारमा सीमाङ्कन

६३. सदस्य केन्द्रीयता:
(१) संस्थाले देहाय बमोजिम गरी व्यवसायिक सेवामा सदस्य केन्द्रीयता कायम गर्नेछ :
क) सदस्यहरुको उत्पादनको सञ्चय, प्रशोधन एवं बजारीकरण व्यवसायमा बिक्री बजारमा जहाँसुकै बाट गरेता पनि बिक्रि सदस्यहरुलाई मात्र गरेर
ख) सदस्यहरुलाई आवश्यकताका चिजबिज वा सेवा सुलभ गराउने व्यवसायमा खरिद बजार जहाँसुकै बाट गरेता पनि बिक्री सदस्यहरुलाई नै गरेर
ग) स्वरोजगारी योजना अन्तर्गत कच्चा पदार्थ वा उत्पादित वस्तु बजार जहाँसुकै खरिद बिक्री गरेता पनि स्वरोजगारीको अवसर सदस्यहरुलाई मात्र दिलाएर,
घ) बचत परिचालन सेवामा बचत सङ्कलन र ऋण लगानी दुवै पूर्णतया सदस्यहरुमै सिमित गरे ।
यो उपकदफाका खण्डहरु मध्ये श्रमिक संस्थाको हकमा (क) र (ख) उत्पादक संस्थाको हकमा (ख) र (ग) अनि उपभोक्ता संस्था मध्ये बचत तथा ऋण संस्थाको हकमा (क), (ख) र ग) तथा अन्य उपभोक्ता संस्थाको हकमा (क), (ख) र (ग) झिकी खण्ड क्रम वा उपदफामा नै शताब्दी मिलाउनु पर्ने

(२) उपदफा (१) मा जुन सकै कुरा लेखिएको भएता पनि गैढव्यवसायिक सेवाहरुमा सदस्य गैरसदस्य विच पहुँचमा कुनै किसिमले विभेद गरिने छैन ।
(३) सहकारी परम्परा अनुरुप विशेष अवस्थाका गैरसदस्यहरुलाई व्यावसायिक सेवाहरु प्रदान गर्नु पर्दा सदस्य र गैर सदस्य बिच प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष कुनै किसिमले मूल्यमा फरक गरिनेछैन ।
विषयगत बचत तथा ऋण संस्थाको हकमा यो उपदफा झिक्नु पर्ने ।

६४. स्वार्थ बाझिने निर्णयमा सहभागितामा प्रतिबन्ध

६५. कर्मचारी संगको कारोबारमा निर्बन्धन: संस्थाका कर्मचारी र संस्था विचको कारोवार दर्ता गर्ने अधिकारीबाट जारी भएको निर्देशन बमोजिम निर्बन्धित हुनेछ ।

६६. जोखिम मूल्यांकन: संस्थाले सदस्यता प्रदान गर्दा वा कारोवार गर्दा नियामक निकायबाट जारी भएको सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण निर्देशन बमोजिम जोखिम मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

६७. कारोवार नगरिने : सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण कानुन अन्तर्गत नियामक निकायबाट जारीभएको निर्देशनका व्यवस्था विपरित संस्थाबाट कसैसंग कुनै कारोवार गरिनेछैन ।

नारायण बन
नगर प्रमुख

परिच्छेद ११
अभिलेख

६८. कारोबारको लेखा : संस्थाको आर्थिक कारोबारको लेखा दर्ता गर्ने अधिकारीले तोकेको लेखामान एवं खाता संरचना बमोजिम राखिनेछ ।

६९. खाता बही

७०. आन्तरिक हिसाब जाँच

७१. वार्षिक हिसाबजाँच

७२. विद्युतिय लेखा प्रणालीको प्रयोग: संस्थामा विद्युत्तिय लेखा प्रणलिको प्रयोग गर्दा सम्पत्ति शुद्धिकरण जोखिम मूल्याङ्कन गरी दर्ता गर्ने अधिकारीको पूर्व-स्वीकृती लिईनेछ ।

७३. अन्य आधारभूत कागजात

परिच्छेद १२
प्रतिवेदन

७४. एकीकृत सूचना प्रणालीमा आवद्धता : समितिले संस्थाका सम्पूर्ण वित्तिय तथा व्यवस्थापकिय सूचना नियामक निकायबाट स्थापित सहकारी सूचना प्रणलीमा एकीकृत गरी निरन्तर तत्क्षण (रियल टाइम) अद्यावधिक करण गर्ने व्यवस्था समेत मिलाउनु पर्दछ ।

तर यसमा लेखिएको कुनै कुराले संस्थाले प्रचलित कानुन बमोजिम गोप्य राख्नु पर्ने सूचना अलग्गै संरक्षण गर्न बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

७५. दर्ता अधिकारी समक्ष प्रतिवेदन

७६. वित्तिय जान कारी एकाईमा प्रतिवेदन : सम्पति सुद्धिकरण निवारण कानुन बमोजिम वित्तिय जानकारी एकाईमा प्रतिवेदन गर्नु पर्ने करोवारको प्रतिवेदन नियमित रुपमा निर्धारित समय भित्रै उठाईनेछ ।

७७. साधारण सभामा जनकारी गराउनु पर्ने: अध्यक्ष वा प्रतिनिधिले देहायका विषयको संक्षिप्त बेहोरा सहितको जानकारी लगतै बस्ने साधारण सभामा सभामा गराउनु पर्ने छ:

क) संस्थाले सदस्यता लिएको सङ्घ वा बैङ्कबाट भएका निर्णयहरु

ख) कुनै निकायबाट संस्थालाई प्राप्त वित्तिय वा गैर वित्तिय सहयोगको रकम वा प्रतिवद्धता र

ग) दर्ता गर्ने अधिकारी वा कानुन बमोजिम नियामक निकायका तर्फबाट प्राप्त सुझाउ, टिप्पणी वा निर्देशिका वा नीतिहरु ।

७८. सूचनाको हक तथा अग्रतापूर्ण खुलासा

७९. सूचनाको संरक्षण

परिच्छेद १३
विविध

८०. हकवालाको मनोनयन

८१. हकदावी वा नाम सारी

८२. निर्वाचन

८३. शपथ ग्रहण

८४. एकीकरण वा विभाजन

८५. कार्यन्वयन अधिकारी :

(१) समितिले सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण कानुन बमोजिम अधिकृत स्तरको कर्मचारीको रुपमा कार्य गर्ने छ ।

नारायण वन
नगर प्रमुख

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यन्वयन अधिकारी नतोकिए व्यवस्थापकले नै कार्यन्वयन अधिकारीको रुपमा कार्य गर्ने छ ।

८६. मध्यस्थता

८७. समानता र समता :

(१) संस्थाको कार्य सञ्चालनका समस्त प्रक्रियाहरुमा सदस्यहरु माझ आर्थिक योगदान वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगरी समान हैसियतमा सहभागी हुने अवसर प्रदान गरिनेछ ।

(२) लैङ्गिक विभेदका कारण आम रुपमा न्युन भईरहेको नेतृत्व पङ्क्तिमा महिला उपस्थिति बढाउनका साथै सञ्चालकीय भूमिकामा अपाङ्गता भएका वालक्षित समुदायका सदस्यहरुलाई प्रोत्साहन दिन जो-चाहिने समता मूलक व्यवस्थाहरु गरिनेछन् ।

८८. विनियम संशोधन

८९. साधारण सभाले कार्य विधि बनाउन सक्ने

९०. व्याख्या गर्ने अधिकार

९१. ऐन नियामावलीसँग बाझिएकोमा अमान्य हुने ।

अनुसूची १३

(रत्ननगर नगरपालिका सहकारी ऐन,२०७५ को दफा ५(२) ख संग सम्बन्धित)

सहकारी संस्थाआवश्यकता र संचालनको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको विषयवस्तु

१. परिचय

२. संस्था गठन गर्नु पर्नाको कारण

३. सदस्यको जनसाङ्ख्यक आधार

४. सहभागिताको औचित्य

५.

 ५.१. सदस्य केन्द्रियताका आधारमा व्यावसायिक कारोवारको अनुमान

 ५.२ सदस्यहरुको संरक्षण सुनिश्चित गर्ने आधारहरु

 ५.३ कारोवारबाट हुने बचतको प्रक्षेपण

६. पूँजी आवश्यकता र स्रोत

 ६.१ आवश्यकताको अनुमान

 ६.२ स्रोत

 ६.३ पूँजी परिचालनका तर्क सम्मत आधारहरु बजार विश्लेषण

७.

 ७.१ नजिकको बजार

 ७.२ टाढाको बजार

 ७.३ प्रतिस्पर्धाको स्तर र प्रतिस्पर्धामा टिक्ने आधारहरु

८. कार्य क्षेत्रभित्र रहेका समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरुको सङ्ख्या सेवा र सदस्यताको प्रकाशमा प्रस्तावित संस्थाको औचित्य

९. पहिले स्थापना भईसकेका समान प्रकृतिका संस्थाहरुमा संलग्न हुन नसक्ने कारण

१०. महिला सशक्तिकरण र सामाजिक समावेशीकरणका आयामहरु ।

११. जनशक्ति व्यवस्था

१२. संस्थाको विकास र स्थायित्वका आधारहरु ।

नारायण बन
नगर प्रमुख

अनुसूची १४
संस्था दर्ता किताबको नमूना

रत्ननगर नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यलय
सहकारी संस्था दर्ता किताब

दर्ता नं.	निर्णय मिति	संस्थाको नाम ठेगाना	वर्गीकरण	सदस्य संख्या				जम्मा प्राप्त सेयर पूंजी रु.	जम्मा प्राप्त प्रवेश शुल्क रु	अध्यक्षको नामथर	दर्ता गर्ने अधिकारीको दस्तखत	कैफियत
				महिला	पुरुष	अन्य	जम्मा					

नारायण श्रेष्ठ
नगर प्रमुख